

1151

PAPIERNORMEN

PAPIERBESLUIT 1922
EENHEIDSFORMATEN

TOEGELICHT DOOR

Dr I^r J. GOUDRIAAN J^r

L. LEVISSON

I^r E. L. SELLEGER

I^r E. C. VERSCHOOR

Dr G. L. VOERMAN

G. H. BÜHRMANN

C

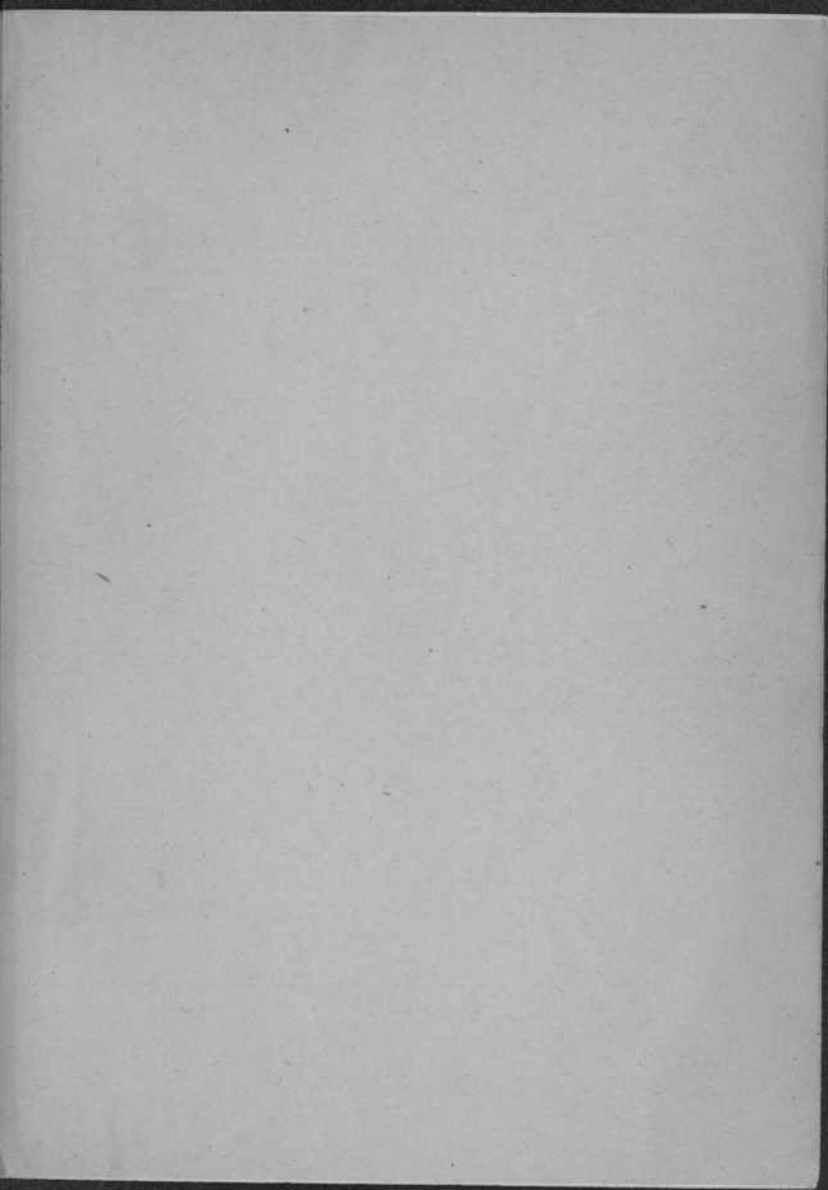
45

AMSTERDAM 1925

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0828 3621

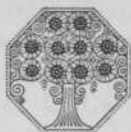

1151 C45

281630

PAPIERNORMEN

N.V. G. H. BÜHRMANN'S
PAPIERGROOTHANDEL
1925

Van dit boek werden gedrukt
2500 exemplaren genummerd
1 tot en met 2500

0193

(Niet in den handel)

VOORWOORD

Wij hebben gemeend er onze afnemers een dienst mee te bewijzen, door bij de inwerking-treding van het z.g. Papierbesluit dit werkje het licht te doen zien.

Behalve het Papierbesluit zelf, is hierin opgenomen een aantal opstellen betreffende dat besluit en omtrent de beginselen van normalisatie op papiergebied, zooals de huidige tijd die naar voren brengt.

Een woord van hartelijken dank aan de Heeren Dr. Ir. Goudriaan, L. Levisson, Ir. Selleger, Ir. E. C. Verschoor en Dr. G. L. Voerman voor hun niet genoeg te waardeeren en belanglooze medewerking is hier zeker op zijn plaats.

Moge de ruime verspreiding er toe bijdragen het Papierbesluit en de normalisatie-gedachte aan populariteit te doen winnen en de papier-nijverheid en handel voort te stuwen in de richting des tijds.

G. H. BÜHRMANN'S
PAPIERGROOTHANDEL

PAPIERBESLUIT.

Koninklijk Besluit van den 9en Maart 1922 (Staatsblad no. 109), zooals dat is gewijzigd bij besluit van den 4en Augustus 1923 (Staatsblad no. 391), houdende vaststelling van aanduidingen op grond van artikel 14 der Warenwet (Staatsblad no. 581, van 1919) ten aanzien van papier.

Artikel 1.

1. De hoeveelheidsaanduiding riem, zonder nadere omschrijving, mag in den papierhandel uitsluitend gebezigd worden voor eene hoeveelheid van 500 vellen; de hoeveelheidsaanduiding boek uitsluitend voor eene hoeveelheid van 25 vellen.

2. De hoeveelheidsaanduidingen riem en boek moeten met de omschrijving van het aantal vellen gebezigd worden, indien dat aantal afwijkt van de in het vorige lid voor elk dier aanduidingen aangegeven hoeveelheid.

Art. 2.

De aanduidingen der in Bijlage I van dit besluit voorkomende papierformaten mogen in den handel uitsluitend gebezigd worden, indien die formaten zijn van de daarbij aangegeven afmeting.

Art. 3.

1. De aanduiding Standaard-Papier, al of niet met eene der tusschenvoegingen: schrijf, druk, enveloppen, teeken, vloei, karton, kopieer, of doorslag en al of niet gevolgd door cijfers en (of) letters, die de soort aanduiden, mag in den handel uitsluitend gebezigd worden voor papiersoorten, welke voldoen aan de eischen, in Bijl. II van dit besluit voor elk dier soorten omschreven.

2. De aanduiding normaal-papier, al of niet met de tusschenvoeging schrijf, mag in den handel uitsluitend gebezigd worden voor schrijfpapiersoorten, die voldoen aan de eischen, omschreven in Bijlage II van dit besluit onder Schrijfpapier, sub 1, 2 en 3.

Art. 4.

1. De aanduiding, in het tweede lid van artikel 3 bedoeld, moet in het papier zelf zijn aangebracht als een daarin op vorm, zeef tafel of rondzeef gevormd watermerk, vermeldende het woord normaal, gevolgd door een der cijfers 1, 2 of 3, naar gelang het papier voldoet aan de eischen, omschreven in Bijlage II van dit besluit onder Schrijfpapier, sub 1, 2 of 3, en tevens vermeldende den naam van den in Nederland gevestigden fabrikant of leverancier.

2. Het geheele watermerk moet tenminste éénmaal volledig voorkomen in elk vel ter grootte van $34\frac{1}{2}$ bij 44 cM.

3. In plaats van den naam van den verantwoordelijken fabrikant of leverancier is het geoorloofd eene afkorting daarvan te gebruiken, mits deze afkorting geene aanleiding tot verwarring kan geven.

4. Het watermerk moet, alvorens het daarvan voorziene papier in den handel wordt gebracht, zijn ingeschreven in een openbaar register, dat wordt ingericht en gehouden door den Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den vezelhandel en de vezelnijverheid, volgens door Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te stellen regelen.

Art. 5.

1. Papier, onverschillig van welke samenstelling, mag niet dan met Onze toestemming worden aangeduid door afkortingen, samenstellingen of geringe afwijkingen der woorden Standaard en/of Normaal.

2. Op andere soorten papier dan Normaal papier mag zonder Onze toestemming het in art. 4, eerste lid, bedoelde watermerk normaal, hetzij alleen, hetzij in afkortingen of samenstellingen, hetzij met geringe afwijkingen, niet worden aangebracht, evenmin als watermerken, die de samenstelling van het papier aanduiden.

3. Van elke door Ons krachtens lid 2 van dit artikel verleende toestemming wordt aanteekening gehouden in het in 't vierde lid van het vorig artikel bedoelde register.

Art. 5a.

De bepalingen van dit besluit zijn niet toepasselijk op papier, dat kennelijk en uitsluitend voor uitvoer naar het buitenland bestemd is, echter met dien verstande, dat de aanduidingen Normaal en Standaard alsmede aanduidingen, die in het buitenland den indruk zouden kunnen wekken van dezelfde als die Nederlandsche aanduidingen te zijn, slechts mogen gebezigd worden voor papier, dat aan de daarvoor hier te lande geldende eischen voldoet.

Art. 6.

1. Overtreding van een der bepalingen van dit besluit wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste 6 maanden of geldboete van ten hoogste tweeduizend gulden.
2. De goederen, met betrekking tot welke de overtreding is begaan, kunnen worden verbeurd verklaard.

Art. 7.

Voor de beoordeeling of voldaan is of wordt aan de eischen in dit besluit gesteld, moet het papier worden onderzocht met inachtneming van hetgeen in Bijlage II onder a is aangegeven.

Art. 8.

1. Deze algemeene maatregel van bestuur kan worden aangehaald onder den titel van „Papierbesluit”, met vermelding van den jaargang en het nummer van het Staatsblad, waarin hij is geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking met ingang van een nader door Ons te bepalen datum.

Bij Koninklijk Besluit van 7. Maart 1924 (Stbl. n°. 105) is bepaald dat het Papierbesluit (Stbl. 1922 n°. 109), gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Stbl. n°. 391) in werking treedt met ingang van 1 April 1925.

Bijlage I

PAPIERFORMATEN.

1. Schrijf	34 ¹ / ₂ ×	44 c.M.
dubbel-Schrijf	69 ×	44 "
vierdubbel-Schrijf	69 ×	88 "
2. Bijkorf	37 ¹ / ₂ ×	47 "
dubbel-Bijkorf	75 ×	47 "
vierdubbel-Bijkorf	75 ×	94 "
3. Klein Mediaan	40 ×	55 "
dubbel-Klein Mediaan	80 ×	55 "
vierdubbel-Klein Mediaan	80 ×	110 "
4. Register Mediaan	42 ×	55 "
dubbel-Register Mediaan	84 ×	55 "
5. Post	44 ×	56 "
dubbel-Post	88 ×	56 "
vierdubbel-Post	88 ×	112 "
6. Groot Post	46 ×	59 "
dubbel-Groot Post	92 ×	59 "
7. Mediaan	47 ×	56 "
dubbel-Mediaan	94 ×	56 "
8. Groot Mediaan	47 ×	62 "
dubbel-Groot Mediaan	94 ×	62 "
vierdubbel-Groot Mediaan	94 ×	124 "
9. Royaal	50 ×	65 "
dubbel-Royal	100 ×	65 "
vierdubbel-Royal	100 ×	130 "
10. Klein Royaal	52 ×	62 "
11. Super Royaal	50 ×	70 "
dubbel-Super Royaal	100 ×	70 "
12. Imperiaal	56 ×	75 "
dubbel-Imperiaal	112 ×	75 "
13. Olifants	62 ×	75 "
dubbel-Olifants	124 ×	75 "
14. Atlas	64 ×	75 "
15. Colombier	62 ×	85 "
dubbel-Colombier	124 ×	85 "
16. Adelaar	75 ×	100 "

PAPIERSOORTEN.

a. Opmerkingen betreffende de onder letter b. volgende opsomming van normen voor papiersoorten.

I. De aangegeven voorbeelden zijn bedoeld als toelichting, niet als opsomming van de papiersoorten, waarvoor deze eischen zijn gesteld.

II. Waar bij de samenstelling gesproken wordt van „zuiver gebleekte vezel” is het handelsgebruik betreffende het woord „houtvrij”, waarbij sporen houtslipj toelaatbaat worden geacht, niet van toepassing.

III. Onder vezels, gelijkstaande met die van zuiver linnen of katoenen lompen, worden verstaan vezels als: hennep-achtige vezels, rameh, Japansche papierstofvezels als bijv. Broussonetia, waarbij een gehalte aan scheven tot hoogstens 3 % toelaatbaar is.

IV. Onder zuiver gebleekte vezels worden verstaan:

Vezels, die niet alleen geheel vrij van houtachtige bestanddeelen, doch eveneens volkomen gebleekt zijn, waarbij als criterium geldt de reactie met calciumnitraat-jood-reagens (eene oplossing van 100 gram gekristalliseerd calciumnitraat in 90 c.M³. water, waaraan is toegevoegd 3 c.M³. jood-joodkalium oplossing, welke per 50 c.M³. water, één gram jodium en 5 gram jood-kalium bevat).

Dit is tevens van toepassing op de scheven van vlas, hennep of andere met lompen gelijkgestelde vezels, die in papier uit zuiver lompen worden toegelaten.

V. Het onderzoek der papieren, om na te gaan of zij voldoen aan de gestelde eischen, zal, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald is, plaats hebben overeenkomstig de werkwijzen, die daarvoor zijn aangegeven in het boek van W. Herzberg, Papierprüfung, 1921, 5e druk. De fysische eigenschappen zullen derhalve, voor zoover dit noodig is,

bepaald worden in eene omgeving met eene relatieve luchtvochtigheid van 65 pct., terwijl voor de bepaling van breek-lengte en weerstand tegen dubbelvouwen gebruik zal worden gemaakt van de daarvoor geconstrueerde toestellen van Schopper. De breeklengte wordt opgegeven berekend op bij 100° C. gedroogd papier.

VI. Als breeklengte en als aantal keeren dubbelvouwen worden beschouwd deze grootheden, bepaald aan de zwakste richting van het papier, waarvoor 10 gave strookjes, uit 10 verschillende vellen onderzocht zijn.

Tolerantie in de voor breeklengte en dubbelvouwen opgegeven eischen is niet toegestaan. Daarentegen is in sommige gevallen voorgeschreven de maximale afwijking der breeklengte, die het zwakste der 10 onderzochte strookjes van het gevonden gemiddelde der 10 strookjes mag vertoonen.

VII. De lijmvastheid wordt, behalve door eene der gebruikelijke proeven, ook nagegaan door het papier te beschrijven met eene goede soort looizuurijzerinkt, met zwaar schrift en met kruislijnen.

VIII. De lichtbestendigheid wordt nagegaan door het papier voor de helft met karton of ander materiaal lichtdicht te bedekken en het aldus gedurende 60 uren bloot te stellen aan helder daglicht (geen direct zonlicht); na dien tijd wordt de kleur der beide helften vergeleken. Een ander gedeelte wordt gedurende ten minste 4 uren op 95° C. verhit, waarna de kleur vergeleken wordt met niet verwarmd geweest papier.

IX. De radeerbaarheid wordt slechts practisch, gelijk dit in het gebruik geschiedt, nagegaan door afkrabben met behulp van een scherp mesje van met inkt aangebrachte en gedroogde teekens en beschrijving van de geradeerde plaats met inkt, welke daarbij niet of slechts weinig vloeien mag. Wat betreft den eisch van eene radeervaste oppervlakte bij drukpapier 3 B.b. zij opgemerkt, dat deze eisch bij dit papier de beteekenis heeft van een waarborg tegen plukken.

X. De normaal- en standaardpapieren mogen geen vrije zuren bevatten.

XI. Onder „opdikking” wordt verstaan de dikte van het papier, uitgedrukt in millimeters, die dat zelfde papier zou hebben, indien het gewicht 100 gram per vierk. M. bedroeg.

XII. Bij papieren boven 150 gram per vierk. M. worden de eischen voor breek lengte met 10 pct. en die voor dubbelvouden met 20 pct. verminderd.

XIII. Onderzoek op physische eigenschappen wordt niet toegepast op cartons boven 400 gram per vierk. M.

XIV. Voor de beoordeeling of voldaan is of wordt aan de eischen betreffende lijmvastheid, lichtbestendigheid en radeerbaarheid gesteld, moet het papier worden onderzocht, met inachtneming van hetgeen in de voorschriften VII, VIII en IX is vermeld. De beoordeeling geschiedt door vergelijking met de standaardmonsters, die in 3 graden van lijmvastheid, lichtbestendigheid en radeerbaarheid voor 3 verschillende zwaarten van papier bij den Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den vezelhandel en de vezelnijverheid te Delft en/of het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren voor belanghebbenden verkrijgbaar zijn.

b. Normen voor papiersoorten.

Schrijfpapier.

1. Papier voor geschriften van onbegrensden duur en van zeer groote bestendigheid in het gebruik.

Voorbeelden: Oorkonden, registers van den burgerlijken stand, zegelpapier, notarieele en andere akten, banknoten.

1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lompen of daarmede gelijk staande vezels.

2o. Gewicht per kwadraatmeter niet onder 100 gram.

3o. Breeklengte in zwakke richting minstens 5000 M.

De breeklengte van het zwakste der strookjes mag hoogstens 10 pct. afwijken van de gemiddelde breeklengten der 10 strookjes.

4o. Aantal keeren dubbelvouden in zwakke richting minstens 300.

5o. Lijmvastheid zeer groot.

6o. Radeerbaarheid zeer groot.

7o. Lichtbestendigheid zeer groot.

2. Papier voor geschriften van zeer langen duur en van zeer groote bestendigheid in het gebruik.

Voorbeelden: Beste kantoorboeken, beste soorten losbladige boeken, effecten.

1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lompen of daarmede gelijkstaande vezels.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 4000 M.

De breeklengte van het zwakste der strookjes mag hoogstens 10 pct. afwijken van de gemiddelde breeklengte der 10 strookjes.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 150.

4o. Lijmvastheid zeer groot.

5o. Radeerbaarheid zeer groot.

6o. Lichtbestendigheid zeer groot.

3. Papier voor geschriften van niet onbegrensden, maar toch langen duur (verscheidene jaren) en van groote bestendigheid in het gebruik.

Voorbeelden: goede soorten schrijfpapier, schrijfmachinepapier, doorslagpapier en papier voor brieven, goede schriften, zeer goede papieren gelijktijdig voor druk- en schrijfdoeleinden, tabelwerk, goed papier voor rekeningen, goed papier voor facturen, wissels en ander handelsdrukwerk.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2500 M.

De breeklengte van het zwakste strookje mag hoogstens 15 pct. afwijken van de gemiddelde breeklengte der 10 strookjes.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 40.

4o. Lijmvastheid zeer groot.

50. Radeerbaarheid groot.

60. Lichtbestendigheid zeer groot.

4. Papier voor geschriften van beperkten duur en van beperkte bestendigheid (houtvrij papier).

Voorbeelden: gewoon schrijfpapier, goed drukschrijfpapier, gewone rekeningen, gewoon notitiegoed, gewone schriften.

10. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

20. Breeklengte in zwakke richting minstens 1500 M.

30. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 15.

40. Lijmvastheid groot.

5. Papier voor geschriften van korten duur en van weinig bestendigheid.

Voorbeelden: minste soorten schriften, goedkoop drukschrijfpapier, kladpapier.

10. Vezelsamenstelling willekeurig.

20. Lijmvastheid voldoende.

Drukpapier.

1. Papier voor gedrukte stukken van onbegrensden duur en van zeer groote bestendigheid in het gebruik.

Voorbeelden: oorkonden, archiefstukken, drukwerken van zeer belangrijken aard, enkele exemplaren van belangrijke bestuurspublicaties, banknoten.

10. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lommen of daarmede gelijkstaande vezels.

20. Breeklengte in zwakke richting minstens 5000 M.

De breeklengte van het zwakste strookje mag hoogstens 10 pct. afwijken van de gemiddelde breeklengte der 10 strookjes.

30. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 300.

4o. Lichtbestendigheid zeer groot.

2. Papier voor gedrukte stukken van zeer langen duur en van zeer groote bestendigheid in het gebruik.

Voorbeelden: effecten, belangrijk lithografisch werk, drukwerk van belangrijken aard, boeken bestemd voor bewaren gedurende onbepaalden tijd.

1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lommen of daarmede gelijkstaande vezels.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 4000 M.
De breeklengte van het zwakste strookje mag hoogstens 10 pct. afwijken van de gemiddelde breeklengte der 10 strookjes.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 150.

4o. Lichtbestendigheid zeer groot.

3. A. Papier van begrensden, maar toch langen duur (verscheidene jaren bestendigheid in het gebruik) voor hoogdruk.

a. Papier voor drukwerk zonder illustraties of alleen met lijncliché's.

Voorbeelden: goede wetenschappelijke boeken, goed letterkundig werk, belangrijke brochures en circulaires.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 40.

4o. Lichtbestendigheid zeer groot.

b. Papier voor drukwerk en illustratie met fijne lijncliché's of autotypieën (gesatineerd en sterk gesatineerd).

Voorbeelden: studieboeken, goede geïllustreerde maandbladen.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 1000 M.

3o. Lichtbestendigheid zeer groot.

c. Papier voor drukwerk, dat volumineus moet zijn (roman-papier of opdikkend papier van betere kwaliteit).

Voorbeelden: goede romans, dissertaties.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 5.

3o. Minimum-opdikking 0,25 m.M.

4o. Lichtbestendigheid zeer groot.

3. B. Papier van begrensden, maar toch langen duur (verscheidene jaren bestendigheid in het gebruik) voor vlakdruk.

a. Papier voor lithografischen veelkleurendruk van goede kwaliteit.

Voorbeelden: atlassen, catalogi, duurzame werken met gekleurde platen, goede soorten wandplaten.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 1000 M.

3o. Lichtbestendigheid zeer groot.

4o. Rek bij bedrukken zeer gering (slechts practisch na te gaan).

b. Papier voor lichtdruk en gummidruk van fijnste en gewone kwaliteit.

Voorbeelden: goede soorten wandplaten en andere illustraties.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2000 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 30.

4o. Radeervaste oppervlakte.

5o. Lijmvastheid zeer groot.

6o. Lichtbestendigheid zeer groot.

3. C. Papier van begrensd, maar toch langen duur (verscheidene jaren bestendigheid in het gebruik) voor mechanischen diepdruk.

a. Papier voor diepdruk van fijnste kwaliteit.

Voorbeelden: heliogravuren.

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

2o. Breeklengthe in zwakke richting minstens 2000 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 10.

4o. Lichtbestendigheid zeer groot.

b. Papier voor diepdruk van goede kwaliteit.

Voorbeelden: kalenders, wandplaten en derg. in raster-diepdruk.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengthe in zwakke richting minstens 1000 M.

4. Papier van begrensd duur en begrensde bestendigheid in het gebruik (houtvrij) voor alle drukprocédé's.

Voorbeelden: goedkoope boeken, weinig belangrijke of tijdelijke circulaires, goedkoope boeken met illustraties, geïllustreerde week- en maandbladen, etiketten, goedkoope platen, aanplakbiljetten.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengthe in zwakke richting minstens 1000 M.

Bij papier voor lithografisch drukwerk bovendien:

3o. Rek bij bedrukken gering.

Enveloppenpapier.

1. Eerste kwaliteit enveloppenpapier.

Voorbeelden: enveloppen voor gewichtige stukken van Departementen van algemeen bestuur en voor belangrijke overzeesche correspondentie.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

- 2o. Gewicht per kwadraat-meter niet onder 120 gram.
- 3o. Breeklengte in zwakke richting minstens 3000 M.
- 4o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 200.
- 5o. Lijmvastheid zeer groot.
- 6o. Lichtbestendigheid zeer groot.
- 2. Tweede kwaliteit enveloppenpapier.

Voorbeelden: enveloppen voor minder belangrijke dienststukken, voor uiterlijk goed verzorgde correspondentie.

- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2000 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 40.
- 4o. Lijmvastheid groot.
- 5o. Lichtbestendigheid groot.
- 3. Papier voor enveloppen voor drukwerk en voor handels-enveloppen.
- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 1000 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 10.
- 4o. Lijmvastheid groot.

Teekenpapier.

- 1. Allerbeste kwaliteit.
- Voorbeelden: kadasterpapier en hydrografisch papier.
- 1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lompen of daarmede gelijkstaande vezels.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 3000 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 50.

- 4o. Lijmvastheid zeer groot.
- 5o. Radeerbaarheid zeer groot.
- 6o. Lichtbestendigheid zeer groot.
- 2. Goede kwaliteit.

Voorbeelden: bouwkundige en machineteekeningen.

- 1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2500 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 20.
- 4o. Lijmvastheid zeer groot.
- 5o. Radeerbaarheid zeer groot.
- 6o. Lichtbestendigheid zeer groot.

- 3. Middelmattige kwaliteit.

Voorbeelden: schets- en détailpapier.

- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 1600 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 15.
- 4o. Lijmvastheid groot.
- 5o. Radeerbaarheid groot.

- 4. Gewone kwaliteit.

Voorbeelden: tekenpapier voor schoolgebruik.

- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig.
- 2o. Lijmvastheid groot.
- 3o. Radeerbaarheid groot.

Vloeipapier of buvard.

- 1. Eerste kwaliteit voor kantoorgebruik.
- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 700 M.

- 3o. Opzuighoogte 100 m.M. in 10 min.
- 2. Tweede kwaliteit.
- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig.
- 2o. Opzuighoogte 70 m.M. in 10 min.
- 3. Gewone kwaliteit voor schriften en kopieerboeken.
- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig.
- 2o. Opzuighoogte 50 m.M. in 10 min.

Pakpapieren.

A Pakpapieren, die geen bijzonderen weerstand behoeven te bieden tegen vocht of vet.

Indien als eisch gesteld wordt waterdichtheid, moet de lijmvastheid zeer groot en het gewicht per M². niet onder 150 gr. zijn.

- 1. Voor verpakking van zware artikelen, voor pakken, die vaak worden losgemaakt en voor kaften.

Voorbeelden: pakpapier voor kostbare, zware voorwerpen, manufacturen, kaftpapier voor boeken, voor bundels van akten.

- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 4000 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting, minstens 300.
- 4o. Lijmvastheid groot.

- 2. Voor verpakking, die slechts éénmaal gebruikt wordt.

Voorbeelden: pakpapier voor monsterzendingen en lichte artikelen.

- 1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.
- 2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2500 M.
- 3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 100.
- 4o. Lijmvastheid groot.

3. Voor gewone verpakking.

Voorbeelden: winkelpapier.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 1500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 30.

4o. Lijmvastheid groot.

B. Pakpapieren, die bijzonderen weerstand bieden tegen vet.

1. Perkamentpapier.

Voorbeelden: pakpapier voor levensmiddelen.

1o. Breeklengte in zwakke richting minstens 3000 M.

2o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 20.

3o. Vrij van metaaldeeltjes, vrij van zuur, alkali en andere in water oplosbare bestanddeelen, met uitzondering van glycerine, reukloos en giftvrij, ondoordringbaar voor vet en water en vrij van gaatjes.

2. Ongesatineerd vetdicht papier (Ersatz).

Deze normen gelden alleen voor papieren van 30—70 gr. per M².

Voorbeelden: pakpapier voor levensmiddelen.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 4000 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 100.

4o. Vrij van metaaldeeltjes, vrij van zuur, alkali en andere in water oplosbare stoffen, uitgezonderd sporen aluin, reukloos en giftvrij, ondoordringbaar voor vet en vrij van gaatjes.

3. Gesatineerd vetdicht papier (pergamyn).

Voorbeelden: pakpapier voor levensmiddelen.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2700 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 100.

4o. Vrij van metaaldeeltjes, vrij van zuur, alkali en andere in water oplosbare stoffen, uitgezonderd aluin, reukloos, giftvrij, ondoordringbaar voor vet en vrij van gaatjes.

Kartons.

Voor kartons bestemd voor doeleinden, vallende onder de reeds genoemde rubrieken, worden dezelfde eischen gesteld als voor de daarin genoemde papieren, behoudens bijzondere voorschriften, voor zoover breeklengte en weerstand tegen dubbelvouwen betreft, voor kartons boven 250 gr. per M². Voor de volgende speciale soorten gelden de onderstaande eischen :

A. Ivoorkartons, onverschillig voor welk gebruik.

Indien zij geplakt zijn, moeten alle lagen van dezelfde samenstelling zijn :

1o. Vezelsamenstelling zuiver gebleekte vezel.

B. Bristolkartons, onverschillig voor welk gebruik.

Indien zij geplakt of gekoetst zijn, kunnen de binnenlagen van mindere hoedanigheid zijn dan de buitenlagen, in welk geval de buitenlagen niet als maatstaf voor de duurzaamheid gelden; de buitenlagen mogen niet lichter zijn dan 70 gr. per M².

C. Kartons voor kaartsystemen (kartotheekkartons).

Deze mogen niet geplakt zijn.

1. Kartons voor kaartsystemen van onbegrensden duur en van groote bestendigheid.

1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lommen, of daarmede gelijkstaande vezels.

2o. Breeklengte in zwakke richting voor kartons onder 250 gr. per M². minstens 3000 M.

Breeklengte in zwakke richting voor kartons boven 250 gr. per M². minstens 2500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 300.

4o. Lijmvastheid groot.

2. Kartons voor kaartsystemen voor veelvuldig gebruik. Voorbeelden: bevolkingsregisters, bibliotheek-catalogi.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting voor kartons onder 250 gr. per M², minstens 3000 M.

Breeklengte in zwakke richting voor kartons boven 250 gr. per M², minstens 2500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 100.

4o. Lijmvastheid groot.

3. Kartons voor kaartsystemen voor tijdelijk gebruik.

Voorbeelden: kaartsystemen voor kantoorgebruik.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting voor kartons onder 250 gr. per M², minstens 2500 M.

Breeklengte in zwakke richting voor kartons boven 250 gr. per M², minstens 2000 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 50.

4o. Lijmvastheid groot.

D. Kartons voor adreskaarten, kartons voor verzendingsdoeleinden.

(Deze mogen niet geplakt zijn.)

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting voor kartons onder 250 gr. per M², minstens 2000 M.

Breeklengte in zwakke richting voor kartons boven 250 gr. per M² minstens 1500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 50.

4o. Lijmvastheid groot.

E. Manilla-kartons.

Voorbeelden: labels, omslagen voor arbeidersboekjes, dossiers en dergelijke.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breuklengte in zwakke richting voor kartons onder 250 gr. per M². minstens 3000 M.

Breuklengte in zwakke richting voor kartons boven 250 gr. per M². minstens 2500 M.

3o. Aantal keeren dubbelvouwen in zwakke richting minstens 300.

4o. Lijmvastheid groot.

F. Vouwdoozenkaarten.

Voorbeelden: sigarettendoosjes, margarineverpakking.

a. Enkelvoudige kartons.

1. Eerste soort.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breuklengte onder 250 gr. 2500 M.

" boven 250 gr. 2000 M.

3o. Minimum-rek 2 pct. bij karton van onder, en 1 pct. bij karton van boven 250 gr. per M².

4o. Lijmvastheid groot.

2. Tweede soort.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig.

2o. Breuklengte 1500 M. (onafhankelijk van het gewicht per M²).

3o. Minimum-rek 1 pct.

4o. Lijmvastheid vrij groot.

b. Duplex-karton.

1. Eerste soort.

1o. Vezelsamenstelling: één zijde houtvrij, andere zijde willekeurig.

2o. Breeklengte 2000 en 1500 M. resp. bij karton van onder en van boven 250 gr. per M².

3o. Minimum-rek 2 en 1 pct.

4o. Lijmvastheid groot.

2. Tweede soort.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig.

2o. Breeklengte 1800 M. onafhankelijk van het gewicht per M².

3o. Minimum-rek 1 pct.

4o. Lijmvastheid vrij groot.

G. Hout- en leerbord.

a. Wit houtbord.

1o. Vezelsamenstelling zuivere houtstof.

2o. Niet bezwaard, maximum-aschgehalte 2 pct.

b. bruin leerbord.

1o. Vezelsamenstelling zuivere bruinslijp.

2o. Niet bezwaard, maximum-aschgehalte 2 pct.

Kopieer- en doorslagpapier.

1. Papier om lang te bewaren.

1o. Vezelsamenstelling zuiver linnen of katoenen lompen of daarmede gelijkstaande vezels

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 3000 M.

2. Papier om niet lang te bewaren.

1o. Vezelsamenstelling willekeurig, doch houtvrij.

2o. Breeklengte in zwakke richting minstens 2500 M.

WATERMERKEN-REGISTER

(Staatscourant 7 Augustus 1924 no. 153)

Artikel 1.

Het openbaar register, bedoeld in artikel 4, vierde lid, van het Papierbesluit (Staatsblad no. 109, van 1922), zooals dit is gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Staatsblad no. 391), wordt ingericht volgens het bij deze beschikking behorende formulier model *a*.

Art. 2.

In het register worden, in volgorde van aanmelding, ingeschreven de watermerken, waarvoor inschrijving wordt gevraagd op grond van artikel 4, vierde lid, van het Papierbesluit, en voorts die, voor welke krachtens artikel 5, tweede lid, van genoemd besluit toestemming is verleend.

Ten aanzien van elk ingeschreven watermerk afzonderlijk worden opgenomen:

- a.* het nummer der inschrijving;
- b.* de datum der inschrijving;
- c.* de persoon- en (of) firmanaam, de woon- en (of) vestingsplaats en het beroep of bedrijf van den in Nederland gevestigden fabrikant of leverancier;
- d.* eene nauwkeurige omschrijving van het watermerk en eene zoo goed mogelijk geteekende reproductie daarvan;
- e.* in eene kolom „Opmerkingen”:
de datum van publicatie der inschrijving in de „Nederlandsche Staatscourant”, overeenkomstig artikel 10 van deze beschikking;
voor zooveel betreft inschrijvingen krachtens artikel 5, tweede lid: datum en nummer van het Koninklijk besluit, waarbij toestemming is verleend;
eventuele nadere bijzonderheden, die van belang kunnen zijn;
- f.* eventuele waarschuwingen, als bedoeld in artikel 12 dezer beschikking; nietigverklaringen, als bedoeld in de artikelen 13 en 14, en doorhalingen, als bedoeld in art. 16.

Art. 3.

Voor de inschrijving van watermerken in het in artikel 1 bedoelde register moeten belanghebbenden zich wenden tot den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid, met eene aanvraag in duplo, volgens het bij deze beschikking behorende formulier model *b*, vergezeld van een 10-tal monstervellen van het papier met watermerk.

Nadat de inschrijving, indien daartegen geen bezwaar bestaat, is geschied, wordt één der aanmeldingsformulieren, voorzien van de ingevulde en ondertekende verklaring van den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid, aan den aanvrager teruggegeven.

Art. 4.

Voor elke aanvraag, als in artikel 3 bedoeld, moet aan den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid een bedrag van f 10.— worden betaald, waarvoor door genoemden dienst een ontvangstbewijs wordt afgegeven.

Art. 5.

De Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid is bevoegd om de inschrijving van watermerken, die aanleiding tot verwarring zouden kunnen geven of niet voldoende duidelijk zijn en die niet ten genoegen van den dienst worden gewijzigd, te weigeren. Van dergelijke weigering staat beroep open op den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

Art. 6.

Ter verkrijging van toestemming, als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van het Papierbesluit (Staatsblad no. 109, van 1922), zooals dit is gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Staatsblad no. 391), moet door belanghebbenden een verzoek in duplo (waarvan één exemplaar op zegel) worden ingediend bij den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid, volgens het bij deze beschikking behorende formulier model *c*, vergezeld van een 10-tal het watermerk bevattende monstervellen van de papiersoort, waarvoor toestemming wordt gevraagd.

Art. 7.

Een verzoekschrift, als in artikel 6 bedoeld, wordt door den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid ten spoedigste met zijn advies toegezonden aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, opdat deze, indien hij daartoe voldoende aanleiding aanwezig acht, het verleen van de Koninklijke toestemming kunne bevorderen.

Art. 8.

Wanneer de gevraagde toestemming wordt verleend, geschiedt door den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid de inschrijving van het watermerk in het register, bedoeld in artikel 1, onder aantekening in kolom 5 van datum en nummer van het Koninklijk besluit, waarbij de toestemming is verleend, en onder vermelding van de andere in artikel 2 omschreven bijzonderheden. Daarna wordt één der aanvraagformulieren, voorzien van de ingevulde en ondertekende verklaring van den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid, uitgereikt aan den verzoeker.

Bij deze uitreiking is aan den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid te voldoen een bedrag van f 10.—.

Art. 9.

Desgewenscht kan met de overlegging van de 10 monster-vellen, in de artt. 3 en 6 bedoeld, worden gewacht (en kan aanvankelijk worden volstaan met bijvoeging van eene nauwkeurige omschrijving met teekening van het watermerk) totdat door den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid is medegedeeld, dat tegen het watermerk geen bezwaar zal worden geopperd. Definitieve goedkeuring, toestemming en inschrijving geschieden echter eerst nadat de vereischte monstervellen zullen zijn overgelegd.

Art. 10.

Onmiddellijk na de inschrijving van eenig watermerk, geeft de Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel

en de Vezelnijverheid hiervan kennis aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid ter publicatie in de „Nederlandsche Staatscourant“, met vermelding van alle in het register ingeschreven bijzonderheden, waarbij alleen de teekening van het watermerk kan worden weggelaten.

Art. 11.

Belanghebbenden kunnen, nadat publicatie in de „Nederlandsche Staatscourant“, als bedoeld in art. 10, heeft plaats gehad, van den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid, tegen betaling van een bedrag van f 1.—, te allen tijde eene gewaarmerkte verklaring bekomen betreffende eenige inschrijving, vermeldende alle in het register ingeschreven bijzonderheden, met uitzondering van de teekening.

Art. 12.

Zoodra de Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid kennis krijgt van een geval, waarin het papier van een ingeschreven merk niet voldoet aan de voorgeschreven eigenschappen, doet hij, wanneer hij zich van de juistheid der niet-overeenstemming heeft overtuigd, eene waarschuwing toekomen aan dengeen, te wiens behoeve de inschrijving in het Register is geschied en doet hij een afschrift daarvan toekomen aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

Art. 13.

Wanneer de betrokken persoon of firma binnen een tijdsverloop van drie jaren driemaal van wege den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid is gewaarschuwd, wordt de inschrijving in het Register door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid nietig verklaard, waarvan mededeeling wordt gedaan in de „Nederlandsche Staatscourant“ en aanteekening wordt gehouden in het Register, onder vermelding van den datum van publicatie in de Staatscourant.

Art. 14.

De bepalingen, vervat in de artt. 12 en 13 dezer beschikking, sluiten niet uit eventueele toepassing van art. 6 van het Papierbesluit (Staatsblad no. 109 van 1922).

In bijzondere gevallen kan de Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid ook zonder voorafgaande waarschuwingen, als bedoeld in de artt. 12 en 13, tot nietigverklaring eener inschrijving besluiten. Van zulk eene nietigverklaring wordt bericht aan den betrokkene gezonden, wordt mededeeling gedaan in de „Nederlandsche Staatscourant“ en wordt aantekening gehouden in het Register, onder vermelding van den datum van publicatie in de Staatscourant.

Art. 15.

Wederinschrijving van merken, waarvan ingevolge de voorafgaande artikelen de inschrijving is nietig verklaard, kan slechts plaats vinden na verloop van ten minste 2 jaren na de nietigverklaring en wanneer ten genoegen van den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid blijkt, dat de papieren weder aan de eischen voldoen.

Art. 16.

Doorhaling eener inschrijving van een watermerk kan geschieden op een schriftelijk verzoek aan den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid gericht door hem, te wiens behoeve de inschrijving heeft plaats gevonden; ook van zoodanige doorhaling wordt door den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid onverwijld kennis gegeven ter publicatie in de „Nederlandsche Staatscourant“ en vindt aantekening plaats in het Register, onder vermelding van den datum van publicatie in de Staatscourant.

's-Gravenhage, 30 Juli 1924.

Voor den Minister.
De Secretaris-Generaal,
A. L. SCHOLTENS.

OPENBAAR REGISTER,

houdende inschrijving van watermerken, ingevolge artikel 4, vierde lid, en artikel 5, tweede en derde lid, van het Papierbesluit (Staatsblad no. 109, van 1922), zooals dit is gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Staatsblad no. 391).

1	2	3	4	5	6	7
Numer der inschrijving.	Datum van inschrijving.	Persoon- en (of) firmanaam, woon- en (of) vestigingsplaats, beroep en bedrijf van den in Nederland gevestigden fabrikant of leverancier.	Omschrijving van het watermerk (daarbij ook optenemen eene geteekende reproductie daarvan).	Opmerkingen. (1).	Handteekening van den ambtenaar, die de inschrijving heeft verricht.	Waarschuwingen betreffende afkeuring, (zoo wel van normaalpapier als van andere met watermerk ingeschreven papiersoorten); nietigverklaringen en doorhalingen van inschrijvingen.

(1) In deze kolom o.a. vermelden datum en nummer van de Koninklijke besluiten, houdende toestemming krachtens artikel 5, 2e lid.

Behoort bij beschikking van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 30 Juli 1924, no. 7641, Afdeling Handel en Nijverheid.

Model b.

AANVRAAG TOT INSCHRIJVING VAN EEN WATERMERK.

Onder verwijzing naar artikel 4, 4e lid, van het Papierbesluit (Staatsblad no. 109 van 1922), zooals dit is gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Staatsblad no. 391),

bericht ondergeteekende
..... (naam, kwaliteit en
woonplaats) dat het (de) door hem vervaardigde
normaalpapier (normaalpapieren) 1 (of 2 of 3) van heden
af tot nadere kennisgeving het in natten toestand op de
zeef in het papier aangebrachte watermerk

zal (zullen) voeren.

10 monstervellen, van dit watermerk voorzien, zijn bij deze
aanvraag gevoegd.

Ondergeteekende verzoekt inschrijving van dit watermerk
in het Openbaar Register en verklaart bekend te zijn met
en zich te onderwerpen aan de regeling ter zake van zulke
inschrijving en hare eventueele nietigverklaring, vastgesteld
door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

..... 19
(Handteekening.)

Het hierboven aangegeven watermerk is op
19 onder no in het daarvoor bestemd Open-
baar Register, dat gehouden wordt door den Voorlich-
tingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezel-
nijverheid, ingeschreven.

Een van het watermerk en het zegel van dienst voorzien
vel is aan dit stuk gehecht.

..... 19
(Ondertekening.)

(Stempel van den dienst.)

Behoort bij beschikking van den Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid van 30 Juli 1924, no. 7641, Afdeling
Handel en Nijverheid.

Model c.

VERZOEK OM TOESTEMMING

tot het aanbrengen van het watermerk „normaal” of van

watermerken, die de samenstelling van het papier aanduiden, op andere soorten dan normaalpapier.

Ondergeteekende

..... (naam, kwaliteit en woonplaats)
..... verzoekt krachtens artikel 5, tweede lid, van het
Papierbesluit (Staatsblad no. 109 van 1922), zooals dit is
gewijzigd bij besluit van 4 Augustus 1923 (Staatsblad no.
391), toestemming om het hieronder aangeduide watermerk:

te mogen aanbrengen op de papiersoort, waarvan 10 monstervellen, dit watermerk vertoonende, bij dit verzoek zijn gevoegd.

Deze papiersoort beantwoordt aan de volgende omschrijving:

De redenen, welke naar zijne (hare) meening grond zouden kunnen opleveren tot het bij uitzondering verleenen dezer toestemming, zijn de navolgende:

..... 19.....
(Handteekening.)

De gevraagde toestemming is verleend bij Kon. Besluit van
..... no., waarvan aan-
teekening en inschrijving is gedaan op,
onder nummer, in het daarvoor bestemd Openbaar
Register, dat gehouden wordt door den Voorlichtingsdienst
ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid.
Een van het watermerk en het zegel van den dienst voor-
zien vel is aan dat stuk gehecht.

..... 19.....
(Onderteekening).

(Stempel van den dienst).

Behoort bij beschikking van den Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid van 30 Juli 1924, no. 7641, Afdeeling
Handel en Nijverheid.

HET „PAPIERBESLUIT” OP GROND VAN DE „WARENWET”

Het eerste Koninklijk Besluit, dat op grond van de Warenwet voor een bepaald artikel is verschenen, al moge het dan niet het eerste zijn, dat in werking is getreden, handelt over papier.¹⁾

De reden van dit eerstelingschap moet niet zoozeer worden gezocht in de belangrijkheid van papier als handelsartikel, dan wel in de omstandigheid dat reeds in 1917, dus vóór het bestaan van de uit 1919 dateerende Warenwet, door den toenmaligen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel een commissie van deskundigen en belanghebbenden inzake papier was ingesteld, die tot opdracht had om normen te formuleeren, waaraan verschillende papiersoorten zouden hebben te voldoen. Daar aan de bedoelde commissie ook was opgedragen voorstellen in te dienen aangaande de wijze waarop die normen van Regeeringswege zouden zijn vast te stellen en tegen den tijd dat de werkzaamheden dier commissie haar einde naderden, het ontwerp Warenwet intusschen Wet was geworden, heeft die commissie gemeend te moeten voorstellen de door haar ontworpen normen vast te leggen in een Algemeenen Maatregel van Bestuur op grond dier Warenwet, als zijnde een eenvoudige en meest voor de hand liggende oplossing. Bij het door die commissie in 1920 uitgebrachte rapport (zie Verslagen en Mededeelingen, Afd. Handel, 1921, No. 1) was dan

ook een ontwerp gevoegd voor een Algemeenen Maatregel van Bestuur inzake papier, uit te vaardigen ingevolge de Warenwet.

De in 1920 ingestelde commissie ex art. 17 der Warenwet, tot wier taak het behoort Algem. Maatregelen van Bestuur ingevolge de Warenwet te ontwerpen, vond dan ook kort na haar optreden bovengenoemd ontwerp gereed liggen en het besluit in zijn huidige vorm komt, wat zakelijken inhoud betreft, practisch met het ontwerp der vroegere papiercommissie overeen. Tot goed begrip van het „Papierbesluit” en de gronden waarop het rust, moge iets over de Warenwet (1919, Stbl. 581) voorafgaan.

Deze Wet, die voor handel en industrie ongetwijfeld van groote beteekenis is — al moge een juiste waardeering ervan nog niet algemeen zijn — heeft de mogelijkheid geopend, dat voor handelswaren Kon. besluiten kunnen worden uitgevaardigd, waarin voor die waren bepaalde aanduidingen worden voorgeschreven of verboden, of eischen worden vastgesteld.

De Warenwet zelf bevat omtrent met name genoemde waren geen enkele bepaling of stelt daaromtrent geen enkelen norm; zij geeft slechts de algemeene lijnen en gronden aan, waarop aanduidingen en eischen bij Alg. Maatregel van Bestuur kunnen worden vastgesteld. Daarnaast regelt zij nog de technische uitvoering, als de wijze waarop het toezicht moet worden uitgeoefend, hoe de kosten daarvan gedragen worden enz. Doch zij laat het vaststellen van aanduidingen, normen en eischen verder geheel

over aan een regeling bij Kon. Besluit. Een dergelijke regeling heeft ontegenzeggelijk groote voordeelen; zij is veel meer elastisch dan een regeling bij Wet, zoodat voortdurend rekening kan worden gehouden met veranderde toestanden in handel en industrie, die een wijziging in de gestelde bepalingen en normen mochten noodig maken.

Van de Alg. Maatregelen van Bestuur, die ingevolge de Warenwet ten opzichte van handelswaren zullen kunnen worden getroffen, kan de strekking van tweeërlei aard zijn; zij kunnen zoowel in het belang der volksgezondheid, als in dat van de eerlijkheid in den handel worden vastgesteld. ²⁾ En het zijn voornamelijk de artt. 14 en 15 der Wet, die hierbij de grondslagen aangeven, waarop die maatregelen moeten rusten. Voor papier komt, uit den aard van het product, vooral de strekking van bevordering van eerlijkheid in den handel op den voorgrond. Verder kan voor papier art. 15 der Wet hier buiten beschouwing worden gelaten, daar dit art. niet slechts uitsluitend de belangen der volksgezondheid in het oog vat, doch ook alleen van toepassing is op „waren”. En daar in art. 1 der Wet en in een daarop gebaseerd Kon. besluit van 26 Maart 1921 (Stbl. 631) is omschreven wat onder „waren” in de Wet wordt verstaan — voornamelijk eet- en drinkwaren — en papier, voorzoover het geen behangselpapier is, of dient tot het bereiden, vervaardigen, samenstellen of bewaren van eet- en drinkwaren, daartoe niet behoort, kan hier worden volstaan met een be-

schouwing van art. 14, dat zoowel voor „waren” als voor „andere artikelen”, gelijk papier, geldt. Het „Papierbesluit” verwijst in den aanhef dan ook alleen naar art. 14 der Warenwet, hoewel het wellicht wenschelijk was geweest, indien ook naar art. 15 werd verwezen, daar het „Papierbesluit” in een der bijlagen o.a. pakpapier voor levensmiddelen behandelt, dat eigenlijk tot de waren zou zijn te rekenen.

Artikel 14 der Warenwet houdt nu als voornaamste bepalingen in, dat voor waren en andere artikelen aanduidingen kunnen worden vastgesteld, die uitsluitend mogen, of niet mogen of moeten worden gebezigd, indien die waren en artikelen zijn van een aangegeven aard of samenstelling; tevens, dat kan worden bepaald, dat namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken, slechts met toestemming zullen kunnen worden toegelaten, of onder bepaalde voorwaarden.³⁾

Op deze grondslagen is nu het „Papierbesluit” gebaseerd. Zoo wordt reeds dadelijk in art. 1 vastgelegd, dat de aanduidingen riem en boek uitsluitend mogen worden gebezigd, indien de riem 500 en het boek 25 vellen telt en dat die zelfde woorden met de omschrijving van het aantal moeten worden gebezigd in alle gevallen, wanneer zij van 500, resp. 25, afwijkende hoeveelheden vellen bevatten.

Eveneens bepaalt art. 2 dat met name genoemde formaten slechts mogen worden gebezigd voor formaten van bepaald aangegeven afmetingen. Het doel, bevordering van de eerlijkheid in den

handel of wering van bedrog, blijkt uit deze twee artikelen duidelijk; het is niet meer mogelijk riemen van b.v. 480 of 490 vellen te verhandelen, zonder dat dit behoorlijk wordt aangeduid; het woord riem, alléén, kan voor dergelijke hoeveelheden niet meer dienen. Ook is het niet meer mogelijk een formaat met den naam van b.v. Post aan te duiden, dat geen 44×56 c.M. houdt, doch b.v. 43×55 c.M.; de door die afwijkingen voorkomende vorm van oneerlijke concurrentie is zodoende onmogelijk gemaakt. Echter is volstrekt niet onmogelijk gemaakt het verhandelen van dergelijke afwijkende formaten; zij mogen verhandeld worden, mits niet aangeduid met den naam van Post of met een der andere in de Bijlage I genoemde formaatnamen, als zij de afmetingen daarvan niet bezitten.

Hetzelfde geldt, *mutatis mutandis*, voor art. 3. De aanduidingen Standaard-papier en Normaal-papier mogen uitsluitend worden gebezigd voor bepaald aangewezen en in de bijlage II omschreven papiersoorten; die bijlage bevat de normen, waaraan die papiersoorten moeten voldoen, zullen zij onder de aanduiding van Standaard- of Normaal-papier mogen worden verhandeld. Alle andere papieren kunnen en mogen ook worden verhandeld, doch slechts niet onder de namen van Standaard-papier of Normaal-papier, voorzover zij aan de eischen daarvan niet voldoen.

Vastgelegd is hier derhalve het gebruik van een tweetal aanduidingen, die slechts mogen worden gebezigd voor bepaald aangewezen

(aan bepaalde normen voldoende) artikelen. Art. 4 van het Papierbesluit berust op een anderen grondslag, en wel op dien, welke vermeld is in het 2e lid van art. 14 der „Warenwet”, hetgeen behelst dat voorschriften kunnen worden gegeven omtrent het aanbrengen der aanduidingen op de waren, of op de verpakking. Art. 4 van het Papierbesluit geeft nu voorschriften omtrent de wijze van aanbrengen der aanduiding, in den vorm van watermerken, voor normaalpapieren. Tevens bevat dit art. in zijn 4e lid nog een voorwaarde voor het gebruik van het aangegeven watermerk, n.l. de voorwaarde van inschrijving ervan in een register; hierin hebben wij een toepassing te zien van het derde lid van art. 14 der Warenwet.

Art. 5 van het Papierbesluit behelst dat bepaalde aanduidingen niet mogen worden gebezigd, tenzij met toestemming. Onder meer volgt uit dit artikel dat papiersoorten niet zonder toestemming zullen mogen worden aangeduid met b.v. het Deutsche watermerk „Normal”, of b.v. met de afkortingen „Holl. Norm.”; evenmin zonder toestemming pakpapier met het watermerk „Normaal” of andere papieren met een merk als „linnenpapier”. Voornamelijk is hierin een toepassing te zien van het derde lid van art. 14 der Warenwet, waardoor misleidende aanduidingen kunnen worden geweerd.

Het later ingevoegde art. 5a van het Papierbesluit, dat het voor uitvoer bestemde papier geheel vrij van elke bepaling laat, berust op het 5e lid van art. 14 der Warenwet; als voor-

waarde van het vrij laten is hier gesteld, dat het papier kennelijk en uitsluitend voor uitvoer moet zijn bestemd, hetgeen uit allerlei omstandigheden kan blijken; papier, dat hier te lande op een markt of in een winkel wordt verkocht, is natuurlijk niet kennelijk en uitsluitend voor uitvoer bestemd. Toch ware wellicht bij dit art. een toevoeging als b.v. „en niet aanwezig op markten, in winkels, of in voor het publiek toegankelijke verkoopplaatsen”, zij het dan misschien ten overvloede, wel gewenscht geweest. Verder is in art. 5a een bepaling opgenomen om zorg te dragen dat de Nederlandsche aanduidingen standaard en normaal in het buitenland niet in discrediet geraken, doordat hetzij deze aanduidingen zelf, hetzij aanduidingen als b.v. Holl. Norm. of Ned. Stand., zouden worden gebezigd voor papiersoorten, welke niet aan de eischen voor Normaal of Standaardpapier voldoen. *) Art. 6 van het Papierbesluit geeft, in overeenstemming met het 6e lid van art. 14 der Warenwet de straffen aan, die op overtreding der bepalingen zijn gesteld, terwijl art. 7 de methoden van onderzoek vastlegt, waardoor bereikt wordt, dat de beoordeeling steeds volgens dezelfde methoden zal geschieden.

Art. 8 behoeft geen nadere toelichting; gelijk bekend, is het in werking treden van het Papierbesluit bepaald op 1 April 1925.

De artt. 6 en 7 van het Besluit doen vanzelf de vraag stellen, hoe het toezicht op het naleven der bepalingen van het „Papierbesluit” zal worden uitgeoefend en door wie, of door welke instellingen.

Nu bepaalt lid 2 van art. 20 der Warenwet, dat met betrekking tot het nemen van monsters van andere artikelen dan van „waren” (dus b.v. van papier, dat in den zin der Warenwet geen „waar”, doch een „artikel” is) bij Algemeenen Maatregel van Bestuur voorschriften kunnen worden gegeven. Onder het „nemen van monsters” moet hier klaarblijkelijk, in verband met de andere artikelen der Wet, waarnaar wordt verwezen, ook worden verstaan het verder behandelen, en met name ook het onderzoek der monsters. Nu zijn voorschriften omtrent dit „monsternemen” voor andere artikelen gegeven in het Kon. besluit van 13 Augustus 1921 (Stbl. 1024), waarvan het eenig artikel luidt: „Met betrekking tot het nemen van monsters van andere artikelen, die voor den handel bestemd of in den handel gebracht zijn, vinden de bepalingen, vastgesteld bij of krachtens de artikelen 21—26 der Warenwet (Stbl. 1919, No. 581) overeenkomstige toepassing, echter met dien verstande, dat inplaats van den laatsten zin van het eerste lid van artikel 23 der wet, de volgende bepaling geldt: „Het monster wordt in dit laboratorium of in andere door Onze Ministers van Arbeid en van Landbouw, Nijverheid en Handel daarvoor aan te wijzen laboratoria zoo spoedig mogelijk onderzocht.” Volgens dit artikel en de artt. 21—26 der Warenwet, waarnaar wordt verwezen⁵⁾, zal dus het nemen en onderzoeken der monsters op dezelfde wijze kunnen geschieden, als dit plaats vindt voor „waren”; dus b.v. het eigenlijke

monsternemen door keurmeesters, of ambtenaren van Rijks- of Gemeentepolitie, terwijl het eigenlijke onderzoek, hetzij in het laboratorium van den Keuringsdienst kan geschieden, hetzij ook in andere laboratoria. Deze laatste bepaling is getroffen, omdat de laboratoria der keuringsdiensten uiteraard meer zijn ingericht voor het onderzoek van waren en niet voor dat van allerlei artikelen. Het onderzoek dezer laatste eischt soms bijzondere ervaring of kostbare instrumentaria, die in andere laboratoria reeds aanwezig kunnen zijn. De zuinigheid gebiedt in dat geval van die laboratoria zoo mogelijk gebruik te maken. Zoo zijn voor het onderzoek van papier door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid aangewezen de Rijksvezeldienst te Delft en het Rijksbureau voor Onderzoek van Handelswaren te 's-Gravenhage, die beide voor papieronderzoek geoutilleerd zijn en die als Rijksinstellingen ook zeker geacht kunnen worden in de eerste plaats voor een dergelijke aanwijzing in aanmerking te komen. ⁶⁾

Het toezicht op de naleving der bepalingen van het papierbesluit is volgens de genoemde artikelen in handen der opsporingsambtenaren, als hoedanig in de eerste plaats de opsporingsambtenaren van de keuringsdiensten genoemd mogen worden. Zij kunnen uit eigen beweging monsters nemen van voor den handel bestemde of in den handel gebrachte papiersoorten; ook zal het kunnen voorkomen, dat zij monsters nemen nadat zij b.v. van verbruikers of anderen aangifte hebben gekregen van een vermoedelijke overtreding (art. 27).

Doch naast de opsporingsambtenaren van de keuringsdiensten zijn nog alle ambtenaren van Rijks- en Gemeentepolitie, de marechaussee en de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen met het opsporen van overtredingen belast. Ook zij kunnen dus monsters nemen, hetzij uit eigen beweging, hetzij b.v. op verzoek van belanghebbenden, voor zoover zij hieraan meenen te moeten voldoen. En van papier, dat wordt ingevoerd, zullen het wel meestal de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen zijn, die de monsters nemen, of eventueele overtredingen constateeren. Want ook het ingevoerde papier moet, het moge hier ten overvloede nog eens worden gezegd, aan dezelfde voorwaarden voldoen, van niet in strijd met het Papierbesluit te zijn aangeduid.

De genomen monsters worden naar het laboratorium van den keuringsdienst gebracht, binnen welks gebied het monster is genomen en aldaar of, na doorzending, in een der Rijkslaboratoria onderzocht. Op grond van dat onderzoek kan dan verder worden gehandeld als in de artt. 24, 25 en 26 der Warenwet is omschreven.

Naast het toezicht, dat aldus van Overheidswege zal worden uitgeoefend blijft natuurlijk, gelijk bij elke transactie, de mogelijkheid bestaan, dat leverancier en kooper bij verschil zelf een beslissing inroepen, hetzij van een onderzoekslaboratorium, of van den burgerlijken rechter, van een arbitrage-commissie, of dergelijke. Doch ook daarbij zal het Papierbesluit goede diensten kunnen bewijzen, daar het immers een voor het geheele

land geldenden grond geeft voor de beoordeeling van verschillende papiersoorten en aldus voor de rechtsprekenden van grooten steun kan zijn. Gelijk uit het bovenstaande kan blijken, hebben wij in het Papierbesluit een maatregel, die op verschillende wijzen tot bevordering van de eerlijkheid in den papierhandel kan bijdragen, zonder dat daarbij voor den bona-fide handel last van eenige beteekenis wordt medegebracht; immers niet alleen blijft het verhandelen van elke papiersoort vrij, mits slechts niet door een onjuisten formaatnaam, of ten onrechte met een der soorten Normaal of Standaard aangeduid, doch ook is niemand verplicht om een der aanduidingen Standaard of Normaal te gebruiken. Tevens heeft men in de vastgestelde aanduidingen een goede aanwijzing omtrent de kwaliteit verkregen, terwijl voor de Normaalpapieren in het inschrijvings-register nog een soort stamboek is ingesteld, waarin het ongetwijfeld een aanbeveling zal wezen om te zijn vermeld, daar volgens de gestelde normen deze Normaalpapieren inderdaad eerste-rangs soorten zullen blijken te zijn. Dat het besluit door een en ander ook zal kunnen bijdragen tot een bevordering der papierindustrie moge hier slechts worden aangestipt. Het is dan ook te verwachten, dat zoowel papierhandel als papierindustrie en natuurlijk ook de papierverbruikers met het Papierbesluit zullen zijn gediend en dat het zal bijdragen tot een juistere waardeering van het nut dat door de Warenwet zal kunnen worden verkregen.

G. L. VOERMAN.

¹⁾ Kon. Besluit van 9 Maart 1922, (Staatsblad 109.) In werking 1 April 1925.

²⁾ Het voorkomen van deze twee gezichtspunten in eenzelfde Wet, hetgeen naast voordeelen ook bezwaren medebrengt, is veroorzaakt doordat twee wetsontwerpen in deze wet zijn samengesmolten, en wel het ontwerp-Handelswarenwet, dat reeds in 1918 aan verschillende instellingen, b. v. Kamers van Koophandel, om advies was toegezonden en het in 1913 bij de Tweede Kamer aanhangig gemaakte ontwerp Voedselkeuringswet. Dit laatste onderging, na het voorloopig verslag, een grondige omwerking en werd toen, gewijzigd en samengesmolten met de voornaamste bepalingen van het ontwerp-Handelswarenwet, verder behandeld. De Tweede Kamer bracht nog eenige wijzigingen en aanvullingen aan, waarna het door de beide Kamers der Staten-Generaal zonder hoofdelijke stemming tot Warenwet is aangenomen.

³⁾ Art. 14 der Warenwet luidt volledig als volgt:

1. Wij behouden ons voor, bij algemeenen maatregel van bestuur aanduidingen vast te stellen, welke in den handel voor waren en andere artikelen, die voor den handel bestemd of in den handel gebracht zijn.

a. uitsluitend mogen gebezigd worden, indien die waren of artikelen zijn van een in dien algemeenen maatregel aangegeven aard of samenstelling, of hunne bereiding heeft plaats gehad onder een bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld toezicht, of

b. niet mogen gebezigd worden, indien die waren of artikelen zijn van een in dien algemeenen maatregel aangegeven aard of samenstelling, of hunne bereiding niet heeft plaats gehad onder een bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld toezicht, of

c. moeten gebezigd worden, indien die waren of artikelen zijn van een in dien algemeenen maatregel aangegeven aard of samenstelling, of hunne bereiding niet heeft plaats gehad onder een bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld toezicht.

2. In zoodanigen algemeenen maatregel van bestuur kunnen

voorschriften worden gegeven omtrent het aanbrengen dezer aanduidingen op de waren zelf, op de verpakking of op de plaatsen, waar de waren ten verkoop worden uitgesteld.

3. Daarin kan tevens worden bepaald, dat waren en artikelen, als in het eerste lid bedoeld, niet dan met Onze toestemming en onder door Ons te stellen voorwaarden mogen worden aangeduid met namen, waaruit de aard en de samenstelling niet of niet voldoende blijken.

4. De aanduidingen in verband met den aard of de samenstelling van waren en andere artikelen kunnen alleen worden vastgesteld in het belang van de eerlijkheid in den handel; de aanduidingen in verband met het toezicht op de bereiding kunnen worden vastgesteld zoowel in het belang van de volksgezondheid als in het belang van de eerlijkheid in den handel.

5. Wij behouden Ons voor, voorschriften van een algemeen maatregel van bestuur, waarbij aanduidingen worden vastgesteld, onder de daarbij te stellen voorwaarden niet van toepassing te verklaren op waren, die bestemd zijn voor uitvoer.

6. Tevens behouden Wij Ons voor, op overtreding van zoodanigen algemeen maatregel van bestuur, voor zoover die andere artikelen betreft, hechtenis te stellen van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste twee duizend gulden, alsmede verbeurdverklaring van de artikelen met betrekking tot welke de overtreding is begaan. Die artikelen kunnen in beslag worden genomen en in geval van veroordeeling op last van den rechter worden vernietigd of onbruikbaar gemaakt, voor zoover het algemeen belang dat vordert.

4) Naar aanleiding van dit vrij laten van voor uitvoer bestemd papier is wel eens de opmerking vernomen, dat onze handelsnaam daardoor in het buitenland zou kunnen worden geschaad; men zou immers kunnen meenen, dat de uitgevoerde waar zoo slecht kon zijn als maar mogelijk was, terwijl voor het binnenlandsch verbruik werd gewaakt. Doch in de eerste plaats mag hierbij niet worden vergeten, dat ook in het binnenland elke papiersoort kan worden verhandeld, mits maar niet van een onjuiste aanduiding

voorzien; verder bedenke men, dat in het buitenland onder de hoeveelheden riem en boek soms andere grootheden worden verstaan dan hier; ook zijn gelijknamige formaten in alle landen lang niet altijd van dezelfde afmetingen. En het zou nu toch onjuist gezien zijn, om den Nederlandschen handel ook op buitenlandsche markten aan de hier geldende maten en hoeveelheden te binden; concurreeren met andere landen zou voor onzen handel in vele gevallen onmogelijk zijn.

⁵⁾ De bedoelde artt. luiden, met weglating van datgene wat voor papier niet van toepassing is en met verandering van „waar” in „artikel”, als volgt:

Artikel 21.

1. Indien een der ambtenaren, in artikel 18 met het opsporen van overtredingen belast, een monster neemt, verpakt en verzegelt hij dat. Hij vergoedt de waarde van dat monster, berekend naar den verkoopprijs.
2. Onze Minister van Arbeid geeft nadere voorschriften voor het nemen, het verpakken en verzegelen van monsters.
3. Indien van een artikel, dat wordt ingevoerd, monster wordt genomen, kan het in beslag worden genomen.

Art. 22.

Op verlangen van hem, in wiens bezit het artikel zich bevindt, neemt de ambtenaar een tweede monster, dat hij verpakt en verzegeld in diens bezit laat.

Art. 23.

De ambtenaar, die het monster, bedoeld in artikel 21, genomen heeft, doet dat zoo spoedig mogelijk toekomen aan het laboratorium van den keuringsdienst, binnen welks gebied hij het heeft genomen. Het monster wordt in het laboratorium zoo spoedig mogelijk onderzocht.

Art. 24.

1. Indien het onderzoek van het monster aan het hoofd van het laboratorium niet aanleiding geeft tot het uitlokken van eene strafvervolgung, wordt het artikel, indien het in beslag is genomen, vrij gegeven.
2. Indien het onderzoek van het monster aan het hoofd

van het laboratorium wel aanleiding geeft tot het uitlokken van een strafvervolging, doet hij het monster door een tweeden deskundige onderzoeken en zendt hij een proces-verbaal van de monsterneming en van de uitkomst van het tweevoudig onderzoek aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het bevoegde kantongerecht.

Artikel 25.

1. Indien de ambtenaar van het Openbaar Ministerie eene strafvervolging achterwege laat, wordt het artikel, indien het in beslag is genomen, vrij gegeven.

2. Indien een artikel, dat werd ingevoerd, in beslag is genomen, en de verdachte overlijdt vóór de einduitspraak onherroepelijk is geworden, kan de kantonrechter op verordering van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie of op verzoek van den belanghebbende het artikel vrij geven of vernietiging of onbruikbaarmaking van het artikel bevelen, voor zoover de belanghebbende niet aan terugvoer naar het land van herkomst de voorkeur geeft. De belanghebbende wordt, zoo mogelijk, gehoord.

3. Onder belanghebbende wordt voor de toepassing van dit artikel verstaan hij, in wiens bezit het artikel zich bevond toen de monsters genomen werden en, in geval van overlijden, diens erfgenamen of recht-verkrijgenden, of de binnen het Rijk in Europa vertoevende persoon, aan wien het gezonden is, en in geval van overlijden, diens erfgenamen of rechtverkrjgenden.

Artikel 26.

Van artikelen, die bij invoer in beslag zijn genomen en tijdens het beslag in waarde zijn verminderd, vergoedt het Rijk de waarde of de waardevermindering, indien die waren worden vrijgegeven. De waarde of de waardevermindering wordt geschat door drie deskundigen, waarvan onze Minister van Arbeid en de belanghebbende er ieder één aanwijzen en deze twee den derde kiezen.

*) De Reglementen van Rijksvezeldienst en van het Rijksbureau voor onderzoek van handelswaren zijn achter in dit boekje opgenomen.

EENE BESCHOUWING OVER DE
PAPIERNORMEN, vastgelegd door de
Commissie, ingesteld bij beschikking van
den Minister van Landbouw, Nijverheid
en Handel van 25 September 1917, door
een Papierfabrikant.

Er verschijnt zelden iets nieuws in onze
maatschappij zonder dat het aan critiek
in afbrekenden zin onderworpen wordt.
Het doet er niet toe op welk gebied dat
nieuwe zich openbaart, het moet noodzakelijk
in strijd komen met diegenen, die aan het be-
staande de voorkeur geven.

Het bestaande heeft de aantrekkelijkheid van het
vertrouwde, men heeft er zich bij aangepast
en men ziet er tegen op om zich opnieuw te oriën-
teeren.

Toch is het duidelijk te begrijpen, dat het be-
staande op den duur niet voldoen kan aan ver-
anderende eischen en dat er menschen zijn, die
er niet tegen opzien, om zich los te maken van
het oude en te zoeken naar vormen, die beter
aan de nieuwe eischen voldoen. Zoo is het ook
met het maken van voorschriften en het zoeken
naar middelen om die voorschriften te contro-
leeren in verband met handelswaren.

Om alleen bij papier te blijven, is er in den
loop der laatste 25 jaren zooveel gewijzigd en
nieuw erbij gekomen in de verwerking en be-
drukking van dit product, dat tevens grondstof
is, dat vele zochten naar middelen om de eigen-
schappen vast te leggen, die het papier moest

bezitten, om voor die verschillende doeleinden gebruikt te kunnen worden.

Bij het vastleggen van die eigenschappen moet men zich steeds in twee richtingen oriënteren, die van den fabrikant en die van den verbruiker. Tot nu toe was die oriëntering bij het vastleggen van normen eenzijdig, en wel slechts in de eerste richting. Er waren enkele eischen vastgelegd, waaraan normaalpapier moest voldoen in physischen en chemischen zin en de verbruiker moest zelf uitmaken welke klasse aan zijn doel zou beantwoorden, ook waren deze normen niet wettelijk vastgesteld, zoodat de verbruiker niet tegen misleiding beschermd was.

Bij deze voorschriften werd in het geheel geen rekening gehouden met het gebruik van papier als drukpapier; er was uitsluitend aandacht geschonken aan die eigenschappen, die de sterkte en houdbaarheid bepaalden als schrijfpapier; alle Normaalpapieren moesten namelijk goed of voldoende gelijmd zijn.

De grondgedachte bij het vaststellen der nieuwe normen is juist geweest het trachten te bepalen welke physische en chemische eigenschappen het papier moet bezitten om aan de eischen van den verbruiker te voldoen, zoowel van dengene die het papier beschrijft als bedrukt. Vooral dit laatste heeft geleid tot groote verscheidenheid van normen; er is op dit moeilijke terrein getracht zoo nauwkeurig mogelijk na te gaan hoe de samenstelling van een papiersoort moest zijn om aan den drukker het gewenschte

oppervlak te bieden, terwijl tevens met redelijke eischen voor sterkte en duurzaamheid rekening gehouden is.

De eischen, die voor elke klasse gesteld zijn, komen niet voort uit louter theoretische bespiegelingen, het zijn dus geen „groene tafel” bespiegelingen zonder meer, maar zij werden eerst, om de groene tafel zittend, vastgelegd, nadat practische proeven genomen waren met papiersoorten, die bij geregeld gebruik voldaan hadden. Van deze papiersoorten werden de physische en chemische eigenschappen dus bepaald en hierop werden de voorschriften gebaseerd.

Bij het vaststellen der normen is niet geheel dezelfde lijn gevolgd als tot dusver het geval was. Om bij de vastheidseigenschappen te blijven werd gebroken met het oude voorschrift van „gemiddelde” breeklengthe, daar overwogen werd, dat een vel papier daar bezwijken zal, waar het het zwakst is. Het is bekend, dat papier sterker is in de z. g. machinerichting dan in de richting loodrecht daarop. Daarom spreekt het nieuwe voorschrift van breeklengthe in „zwakke” richting, d. i. loodrecht op de machinerichting. Het papier moet dus in die richting voldoen aan het voorgeschreven aantal meters breeklengthe. Verder is gebleken, dat het bepalen van de rekking bij breuk geen practisch nut heeft, vooral nu men de taaiheid van het papier kan nagaan met het toestel, waarbij de weerstand tegen kreukelen in getalswaarde wordt uitgedrukt.

Deze z.g. kreukelvastheid wordt uitgedrukt in het aantal dubbelvouwen, dat een papierstrook van bepaalde breedte uithoudt, terwijl het met een bepaalde kracht gespannen wordt. Dit getal geeft een goede aanwijzing voor de taaiheid van het papier en bestendigheid bij ruwe behandeling of herhaaldelijk vouwen en openslaan, zooals bijvoorbeeld met kaarten of teekeningen het geval is.

Ook heeft men in de meeste gevallen het aschgehalte van het papier vrij gelaten, daar de hoeveelheid vulstof van ondergeschikt belang is, zoolang er aan de vastheidseigenschappen is voldaan.

De stofsamenstelling is gekozen in overeenstemming met de redelijke eischen van duurzaamheid. Hierbij is slechts in zeer bijzondere gevallen de eisch gesteld, dat het papier uit lompen moest vervaardigd zijn, omdat gebleken is, dat goede gebleekte hout- of stroocellulose een zeer duurzaam papier geeft, vaak nog beter dan een product vervaardigd uit zeer versleten en vaak gebleekte lompen.

Naast de eischen van den verbruiker is dus bij de vastgestelde normen nauwkeurig rekening gehouden met de mogelijkheid, die thans beschikbare grondstoffen bieden, evenals met die voortspruitende uit de verbeterde papiertechniek.

E. L. SELLEGER.

HET PAPIERBESLUIT 1922 EN DE D.I.N.-FORMATEN IN VERBAND MET DE RIJKSDIENSTEN.

Een Rijksinstelling zonder veel papier is ondenkbaar beweren spotters; daar gelaten de juistheid of de onjuistheid dezer opmerking mogen wij, zonder gevaar, erkennen, dat er talrijke Rijksinstellingen zijn, wier taak haar dwingt om belangrijke hoeveelheden papier te verbruiken. Evenzoo kunnen wij op dien grond beweren, dat de werkzaamheid van vele Rijksinstellingen haar noodzakelijk verband zal doen krijgen met de bepalingen van het z. g. Papierbesluit (Koninklijk Besluit van 9 Maart 1922 Staatsblad 109) en dat de vraag zich opdringt of de in het buitenland telkenmale meer naar voren tredende formaten van het D.I.N.-normalisatie-systeem ook voor haar van belang moeten worden geacht. Het komt mij daarom zeer nuttig voor, dat in dit werkje, waaraan een ruime verspreiding — ook onder de Rijksdiensten — ten deel zal vallen, een bespreking van het Papierbesluit en van de D.I.N.-formaten in verband met de Rijksdiensten worde opgenomen. Een korte mededeeling over wat het Papierbesluit beoogt en waaraan de D.I.N.-formaten hun beteekenis te danken hebben moge hieraan voorafgaan.

Het Papierbesluit, houdende vaststelling van aanduidingen op grond van Art. 14 der Waren-

wet (Staatsblad No. 581 van 1919) ten aanzien van papier, bepaalt 1o., dat de hoeveelheidsaanduiding riem zonder nadere omschrijving, in den papierhandel uitsluitend mag worden gebezigd voor een hoeveelheid van 500 vellen en dat de hoeveelheidsaanduiding boek uitsluitend geldt voor een hoeveelheid van 25 vellen;

stelt 2o. een aantal standaardformaten vast met de afmetingen daarvan, en

bepaalt 3o., dat de aanduiding standaardpapier of voor het schrijfpapier de aanduiding normaalpapier alleen mag worden gebezigd voor de papierssoorten, welke voldoen aan de daarvoor in het Koninklijk Besluit vastgestelde normen betreffende de vezelsamenstelling, gewicht per M²., breek Lengte in zwakke richting, weerstand tegen kreuken, lijm vastheid, radeerbaarheid en lichtbestendigheid.

De waarde dezer bepalingen, alhoewel uit den aard der zaak het meest van beteekenis voor den papierhandelaar en den papierfabrikant, komt intusschen ook den afnemer, den papierverbruiker, ten goede. Immers deze heeft thans, naast de positieve aanduiding van de hoeveelheid, welke hij per eenheid moet ontvangen, het middel in de hand om de kwaliteit der voor zijn dienst gebezigde papierssoorten in juiste overeenstemming te brengen met het doel, waarvoor deze moeten worden aangekocht en om zich bij de vaststelling der afmetingen zijner gedrukten of andere bescheiden, reenschap te geven van de in den handel algemeen

gebruikelijke maten. Eindelijk vindt hij in deze bepalingen het middel om aan den leverancier op zaakkundige wijze duidelijk te maken, welke eischen door hem aan het papier worden gesteld en waaraan de leverancier heeft te voldoen. Het is voor den Staat van beteekenis, dat de diensten zich van de bepalingen van het Papierbesluit ernstig rekenschap geven en zoonoodig hunne papieren en bescheiden aan de daarin kenbaar gemaakte eischen toetsen.

Immers hierdoor kan worden voorkomen, dat een stuk, bestemd om voor de historie te worden bewaard, wordt geschreven of gedrukt op een kwaliteit papier, waaraan slechts korten levensduur toegemeten worden kan en anderzijds, dat een vel papier, hetwelk b.v. als omslagpapier moet dienen, wordt gesneden uit papier met onbegrensden duur en van zeer groote bestendigheid.

Wij houden ons overtuigd dat bij onderzoek nog meer dan één geval aan het licht zou komen, waarbij geen evenwicht bestaat tusschen kwaliteit en bestemming. In dit verband herinneren wij aan een levering voor het Rijk waarbij de voorschriften aanvankelijk een houtvrij papier eischten voor een drukwerk, waarvoor papier van de meest inferieure kwaliteit nog goed genoeg zou zijn en waarvoor jaarlijks 600 à 700 riem verwerkt werden. Nog herinneren wij ons een geval, waarbij een prima Hollansch papier uit zuiver lompen werd aangekocht met de bedoeling daarvan dossier-omslagen te maken en wij sluiten deze herinneringen met de mede-

deeling, dat een Rijksdienst een groote partij kaarten voor een kaartstelsel aanschafte, welke na enkele jaren zoodanig zwart gekleurd waren tengevolge van de werking van het licht, dat zij vrijwel onbruikbaar waren en vervangen moesten worden door kaarten van prima kwaliteit.

Doordat in dit werkje een afdruk van het Papierbesluit is opgenomen, meenen wij voor de kennis der standaardformaten en van de kwaliteitsnormen naar genoemd Besluit te mogen verwijzen, vertrouwend dat na vorenstaande toelichting de algemeene waarde dezer bepalingen voldoende duidelijk zal zijn geworden. Hoe loffelijk het samenstel der bepalingen van het Papierbesluit ook moet worden geacht, toch blijft het te betreuren, dat de Papiernormen-Commissie bij de vaststelling der standaardformaten uitsluitend heeft gerekend met de tot dusver in den handel het meest voorkomende en zich niet heeft afgevraagd of de aangegeven formaten onderling een logisch verband houden en of soms nieuwe formaten zouden zijn aan te geven, waardoor het aantal der tot dusver gangbare maten zoude kunnen worden verminderd. In Duitschland, waar de normalisatie-idee veel intenser ingevoerd is, heeft de commissie, welke de normalisatie der papiersoorten aldaar ter hand nam, de gelegenheid benut — om met terzijdestelling van al het bestaande — te zoeken naar logisch uit en op elkander volgende formaten en tevens daarbij een nauw verband gehouden met de normalisatie der drukpersen.

De grondgedachte van het systeem, waaruit de D.I.N.-formaten voortkomen, bestaat, zooals reeds elders in dit werkje nader is toegelicht, hierin, dat elk formaat door halveering uit het voorgaande wordt afgeleid en dat de formaten onderling gelijkvormig zijn, waarbij als grondformaat een rechthoek gekozen is met zijden van 841×1189 mm., gevend een oppervlak van 1 m^2 . De zijden der formaten verhouden zich als de diagonalen van een vierkant tot de zijden van dat vierkant, zijnde als $\sqrt{2} : 1$, of als $1,414 : 1$. Wij hebben hier dus een zuiver wetenschappelijk beredeneerd stelsel, bedoeld om internationaal in toepassing te worden gebracht.

Het loont zeker de moeite om na te gaan of het internationaal stelsel zonder overwegende bezwaren voor de Rijksdiensten zoude kunnen worden aanvaard. Bij dit onderzoek splitsen wij dat deel af, hetwelk meer in het bijzonder het zoogenaamde industriele papier betreft, dus de formaten, welke op de drukkerijen in bewerking worden genomen en beperken ons dus zuiver tot die afmetingen, welke voor bureaudiensten worden gebezigd. Ter vergemakkelijking geven wij de maten, op de bekende wijze afgeleid uit het grondvlak 841×1189 mm., en vinden dan:

A 0.	841×1189	mm.	A 7.	74×105	mm.
A 1.	594×841	„	A 8.	52×74	„
A 2.	420×594	„	A 9.	37×52	„
A 3.	297×420	„	A10.	26×37	„
A 4.	210×297	„	A11.	18×26	„
A 5.	148×210	„	A12.	13×18	„
A 6.	105×148	„	A13.	9×13	„

In verband met het feit, dat het folio-schrijfpapier op de maat 22×34 cm. of wel op de maat 20×33 cm. sterk bij de Rijksdiensten is ingevoerd, valt vanzelf de aandacht op de internationale maat 210×297 mm. als geschikte vervanging voor deze beide soorten. Uitgedrukt in cm^2 . vraagt het D.I.N.-formaat in plaats van 0.066 m^2 . bij het 20×33 cm. papier en van 0.0748 m^2 . bij het 22×34 cm. papier, een oppervlakte van 0.06237 m^2 ., waaruit volgt dat de toepassing van het D.I.N.-formaat een vermindering in papierverbruik van 5 resp. 16, 6 % veroorzaakt. Waar het 20×33 cm. papier, in verband met het relatief geringe verbruik in die maat, steeds gesneden wordt uit hetzelfde handelsformaat als het 22×34 cm. papier, mag de besparing op de daarvan verwerkte hoeveelheid eveneens op 16, 6 % worden gesteld.

Aangezien nu aanvankelijke ervaringen bij het Rijks-Inkoopbureau ons leeren, dat de Rijksdiensten jaarlijks ± 10.000 riem papier 22×34 cm. afnemen en ± 2.000 riem papier 20×33 cm., volgt hieruit, dat het aanvaarden van de D.I.N.-formaten voor het gewone kantoorgebruik, een papiervermindering zoude bezorgen van ± 2000 riem.

De beteekenis der D.I.N.-formaten zal zich bovendien in hooge mate doen gevoelen bij het onderzoek naar het papierverbruik voor de talrijke gedrukten, welke de Staat noodig heeft voor de uitvoering zijner overheidsdiensten. Alhoewel de bekendheid ten aanzien der voor Rijksdiensten geldende verscheidenheid en hoeveelheid van

gedrukten een opsomming van belangrijke gedrukten overbodig doet schijnen, noemen wij toch enkele voorbeelden: de gedrukten voor den dienst der belastingen, voor de uitvoeringen der verzekeringswetten, der wetten betreffende het onderwijs, voor de behandeling van justitie-zaken, enz., enz.

Juist omdat ook voor deze gedrukten hoofdzakelijk het folio-formaat in gebruik is, kan de toepassing der D.I.N.-formaten belangrijke besparing brengen. De jaarlijks voor de levering dezer gedrukten benoodigde hoeveelheid papier laat zich op het oogenblik bezwaarlijk bepalen; een schatting, welke dit verbruik stelt op 20.000 riem dubbel folio papier achten wij echter niet te hoog. Aannemend, dat een papiervermindering van 16,6 % zal kunnen worden verkregen, dan volgt hieruit een jaarlijks terugkeerende besparing van ± 3.300 riem papier.

Een onderzoek, hetwelk bij het Rijks-Inkoopbureau werd ingesteld naar de mogelijkheid om de belastingformulieren te „Dinnen”, heeft verrassend resultaat opgeleverd, aangezien daarbij bleek, dat voor deze gedrukten vermoedelijk niet meer dan 4 formaten in gebruik zullen behoeven te blijven en de besparing, ten gevolge van meer passende indeeling der gedrukten, vergroot zal kunnen worden tot naar schatting 30 %. Wij hebben bij dit onderzoek duidelijk gevoeld, hoezeer de overweging van de D.I.N.-formaten een zaak van efficiency is, welke als gevolg onder meer een bezuiniging op papierverbruik met zich brengt.

Het is duidelijk dat de voorgenomen vermindering in het aantal uiteenlopende afmetingen der gedrukten ook haren invloed zal uitoefenen op de wijzen van opberging daarvan. Immers hierdoor worden kasten met allerlei wisselende vakken overbodig en wordt een gelijkmatige verdeeling der papieren in de beschikbare ruimten mogelijk gemaakt. Daarbij komt nog, dat de invoering der D.I.N.-formaten — en dit punt is mede van buitengewoon groot belang, — tevens een vermindering van het aantal soorten van enveloppen voor de verzending van de bescheiden meebrengt. Tot heden wordt elke logische gedachte bij den aanmaak van deze artikelen gemist en is een zeer groote verscheidenheid van afmetingen noodig om aan elk thans in gebruik zijnd model een passend omslag te verzekeren. Worden daarentegen de D.I.N.-formaten toegepast, dan kan het aantal soorten enveloppen worden teruggebracht tot die in onderstaande afmetingen.

81×114	mm.
114×162	"
114×324	"
162×229	"
229×324	"

Ter illustratie geven wij hieronder nog een opsomming van thans zeer gangbare maten:

$14\frac{1}{2} \times 11\frac{1}{2}$	cm.,	$23\frac{1}{2} \times 15$	cm.
$15\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$	"	$25\frac{1}{2} \times 17$	"
$16\frac{1}{2} \times 13$	"	$35\frac{1}{2} \times 13\frac{1}{2}$	"
18×11	"	38×14	"
19×13	"	40×15	"
$22\frac{1}{2} \times 13\frac{1}{2}$	"	40×17	"

Hoeveel zal kunnen worden bespaard op de millioenen enveloppen, welke de Staatsdiensten gebruiken, is zonder meerdere gegevens niet te berekenen. Dat echter ook hierbij besparing kan worden verkregen, schijnt wel met reden te mogen worden verwacht.

Wij meenen in het vorenstaande te hebben aangetoond, dat de D.I.N.-formaten ook voor de Overheidsdiensten beteekenis hebben, omdat zij in staat zijn vermindering van uitgaven te bezorgen en dit bovendien kunnen doen zonder tot hinderlijke afwijkingen aanleiding te geven. Wij gelooven daarom, dat het een rijksbelang is, indien aan de mogelijkheid van invoering van deze formaten ernstige aandacht wordt geschonken, en vleien ons door deze beschrijving eenigszins de belangstelling der Rijksdiensten daartoe te hebben kunnen opwekken.

Ir. VERSCHOOR.

TEGEN DE SLEUR.

Ingewortelde en vastgeroeste gewoonten behooren tot de dingen, waartegen men in het leven wel het moeilijkst strijden kan.

Wij doen het zoo, we deden het altijd zoo, waarom zouden we het nu veranderen?

Die redeneering is goed, indien dit „zoo” deugzaam, goed en logisch is. Dan kan het vasthouden prijzenswaardig genoemd worden. Doch elk verstandig mensch en ieder vooruitstrevend koopman dient van tijd tot tijd te onderzoeken of de gewoonten en gebruiken, waarnaar hij, tot nu toe, zijn werken en handelen regelde, ook onder de, zich vaak wijzigende, omstandigheden en naar de eischen van het oogenblik, nog aanbevelenswaardig zijn.

✕

Een der eigenaardigheden, welke in de grafische vakken te constateeren valt, is het groote gebrek aan kennis bij de beoefenaren dier nijverheid van de samenstelling der meest belangrijke materialen, waarmee men in dat bedrijf werkt.

Hoeveel drukkerspatroons en bedrijfsleiders zijn in staat om de kwaliteit van den inkt, welken zij gebruiken, op lichtechtheid, invloed op metaal of steen, vermengbaarheid met andere verfstoffen e.d. te onderzoeken?

Bij hoevele vakgenooten is er voldoende kennis van de samenstelling van het lettermateriaal? Wie onder hen weet de kwaliteit van het papier te controleeren?

Natuurlijk heeft men wel gehoord van gram-

gewicht, houtvrij of houthoudend, breek Lengte, aschgehalte, vouwbaarheid, e.d., doch al die eigenschappen controleeren, men kan het meestal slechts zeer oppervlakkig. „Is ook niet noodig”, zegt baas Practicus. „Geef mij maar het papier in m'n hand en ik zal je zeggen of ik het gebruiken kan, of niet. Bij mij is geen laboratorium noodig en al die proeven, man, ze kosten maar tijd en ze brengen niets op.”

✕

Die redeneering moge vroeger voldoende zijn geweest, thans gaat ze niet meer op. De ontwikkeling van de wetenschap, toegepast ook op het vervaardigen van het papier, heeft het mogelijk gemaakt het uiterlijk en het aanvoelen van het papier te doen beantwoorden aan de eischen, die „baas Practicus” voldoende waren om de innerlijke kwaliteit en de werkelijke bruikbaarheid te beoordeelen, terwijl toch de samenstelling zoodanig gewijzigd is, dat die „baas Practicus” bij het gebruik er van met de kwaliteit niet meer uitkomen kan.

Daarom is het noodig, niet alleen voor een rationeelen eerlijken handel, maar ook en vooral bij het practische gebruik, dat de drukker van het papier moet maken, dat daarvoor zekere normen, zekere vaststaande eischen van kwaliteit worden gesteld, net zoo goed als dit voor andere verbruiksartikelen door de wet of bij overheidsbesluiten is geregeld.

✕

De commissie, welke voor de samenstelling dezer normen haar advies had uit te brengen (in

welke commissie ik het drukkers-, dus consumenten-element, mocht vertegenwoordigen) heeft met groote nauwkeurigheid nagegaan, welke eischen mogen en moeten worden gesteld. Doordat in genoemde commissie allerlei verschillende richtingen waren vertegenwoordigd, van de zuiver wetenschappelijke tot de uitsluitend practische toe, mag men wel aannemen, dat haar werk geen „academische arbeid” was.

Het papierbesluit is op dat werk grootendeels gebaseerd en daarom dan ook van levende beteekenis en werkelijke waarde voor den practischen drukker, uitgever en boekhandelaar.

Zij vinden daarin de mogelijkheid om, zonder dat zij zelf wetenschappelijk onderlegde papierkenners behoeven te zijn, de garantie te krijgen, dat men hen niet bij den neus neemt.

Wie papier van een bepaalde klasse en norm bestelt en de voorwaarden, waaraan het heeft te beantwoorden, bepaalt, aan de hand van het papierbesluit, heeft het recht van zijn leverancier de nakoming van de voorschriften, welke in dit besluit zijn vervat, te eischen en kan dan door een onderzoek in een laboratorium, dat zich met het controleeren van papier belast, precies laten nagaan, wat hij kreeg en of hij voldoende kreeg.

Natuurlijk zal daarbij de practische kijk van den koopman noodig blijven, doch voor een belangrijk deel, de contrôle op de samenstelling, is een betrouwbare en zaakkundige medewerking bereikt, die geen twijfel toelaat.

Dit op zichzelf is een ding van belang, doch in de lijn van het papierbesluit ligt ook het doorvoeren van de arbeidbesparende normalisatie in gewicht en formaat van het papier. Tijdens den oorlog, toen het vraagstuk van de papiervoorziening van ons land moeilijk dreigde te worden, bleek uit het ingestelde onderzoek ten duidelijkste, hoe er volstrekt geen eenheid bestond op de schijnbaar zoo eenvoudige punten het papiergewicht en het papierformaat, erger nog, het bleek, dat de doorvoering van normale gewichten en formaten uiterst bezwaarlijk was.

×

Onder de dingen, die baas Practicus zich moest afwennen, behoort ook het bestellen van het papier bij het riem-gewicht.

Want deze gewoonte, schijnbaar heel makkelijk, is in werkelijkheid buitengewoon onpractisch. Papier wordt gemaakt op een zekere dikte. Die dikte wordt aangewezen door het getal, dat een vierkante meter papier in grammen weegt. Wie alleen het papier op afgerond kilogewicht, b.v. 16 kilo royaal of 12 kilo post wil blijven koopen, dwingt den papierfabrikant om voor elk dezer formaten zijn papierdikte in te stellen op een kwadraatmeter-gewicht, dat vaak de vreemdste afwijkingen biedt.

Aanvaardt de drukker als aanwijzing van het gewicht van het papier de grammenaanduiding, dan is hij veel zekerder, dat hij krijgt wat hij hebben moet en, wat practisch gesproken voor hem veel meer beteekent, hij is in staat bij bestelling van het door hem benoodigde papier

combinaties te maken, welke het hem mogelijk maken fabricatie-orders op te geven, die den prijs per kilo lager doen zijn.

Doorvoering van het papierbesluit, en een aanvaarden van den geest ervan in ons bedrijf, heeft naar het mij voorkomt, verschillende belangrijke voordeelen.

L. LEVISSON.

DE BETEKENIS VAN HET PAPIER- BESLUIT VOOR DEN PAPIERGROOT- HANDEL

Dr. F. E. Posthuma, Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, benoemde in 1917 een Commissie, tot taak hebbende om voorstellen te doen aangaande de formuleering van normen waaraan de verschillende papiersoorten zouden hebben te beantwoorden. ZExc. wees er bij de installatie op, dat hij deze normen in de eerste plaats noodig oordeelde voor een meer doelmatige aanschaffing en een oordeelkundiger gebruik van papier door de Rijksdiensten, maar dat hij in de tweede plaats ook verwachtte, dat zulke wettelijke voorschriften ten goede zouden komen aan handel en industrie. De Commissie-leden deelden deze meening en hebben in hun ontwerp ernaar gestreefd de bepalingen ook bruikbaar te maken voor het gewone handelsverkeer.

Waar thans het daaruit ontstane Papierbesluit in werking is getreden, loont het wellicht de moeite ook zijn bepalingen eens te bezien van het standpunt van den bona-fide papiergroot-handelaar.

De betekenis der voorschriften komt in algemeen zinnig hierop neer, dat het verboden zal worden aanduidingen toe te passen, die misleidend zijn of strijden met de werkelijkheid. De concurrentiestrijd heeft het reeds lang onmogelijk gemaakt, dat als regel meer of beter wordt verstrekt, dan waarop de koper krach-

tens een door hem ontvangen monster, catalogus of prijsopgaaf redelijkerwijze kan rekenen. Wel echter is het helaas meermalen voorgekomen, vooral met betrekking tot kwaliteits- en formaataanduidingen, dat verwekte verwachtingen in meerdere of mindere mate niet in vervulling gingen, soms opzettelijk, soms ook door onkunde bij den kooper.

Bepalen wij ons allereerst tot de kwaliteitsaanduiding „Normaal”, al of niet met toevoeging van bepaalde, een bijzondere gradueering aangevende, letters en (of) cijfers.

Bij onze oostelijke naburen bestaan reeds vele tientallen van jaren z.g. Normaalbepalingen. Papiersoorten, overeenkomstig die bepalingen vervaardigd, mogen, al naar gelang der samenstelling, als watermerk het woord Normaal (duitsch: Normal) met een der cijfers 1 tot en met 4 dragen, waarachter als onderverdeeling dan nog de toevoeging A of B komt. Zulk eene aanduiding is aldaar echter alleen geoorloofd aan een aantal te goeder naam en faam bekend staande papierfabrikanten, wier namen door het desbetreffende rijksbureau worden gepubliceerd. Deze geautoriseerde fabrieken zijn verplicht om naast de normaal-aanduiding steeds een fabrieks-aanduiding, eveneens in watermerk, in het papier te plaatsen. Voldoen nu blijkens een toevallige of systematische controle zulke papieren niet aan de eischen, die bij wettelijk voorschrift daaraan worden gesteld, dan is de betreffende papierfabrikant strafbaar.

In Nederland werden, voor jaren, ook reeds

door enkele bekende papierfabrikanten normaalvoorschriften ontworpen en werd getracht hierop wettelijke sanctie te verkrijgen. Dit laatste gelukte hun echter destijds niet en daardoor was het aan ieder ander mogelijk om papieren met gelijkkluidende watermerken, zij het dan ook zonder fabrieksaanduiding, in den handel te brengen, die in hoedanigheid niet voldeden aan de Deutsche voorschriften of aan die, ontworpen door de Hollandsche papierfabrieken en waaraan deze zich tot behoud van haar goeden naam vrijwillig hielden.

Het is duidelijk, dat daardoor de goede klank die Normaalpapieren aanvankelijk ook hier te lande bezaten, werd geschaad en ook begrijpelijk dat menig goedgeloovig consument zich vroeg of laat teleurgesteld zag, omdat hij meende door de aanschaffing van Normaalpapier iets beters te zullen verkrijgen dan hem inderdaad geleverd werd.

Ook aanduidingen als „Linnenpapier“, „Extra Strong linen“, „Pure rag Paper“ voor fabrieken, die geenszins uit linnen of eene andere soort lommen zijn vervaardigd, behoorden niet tot de zeldzaamheden en deden den bona-fide handel schade.

Een ander misbruik heeft bestaan in het onjuiste gebruik van formaat-aanduidingen, bij papieren die per riem worden verhandeld. Zoo kon men soms de formaat-aanduiding Colombier zien gebruiken voor papier in grootte van 60×82 cM., terwijl meer serieuze kooplieden zich hielden aan de oorspronkelijke grootte 62×85 cM.

Ook het woord „riem” en „boek” als hoeveelheidsaanduiding stichtte verwarring, omdat oudtijds handgeschepte papieren werden verhandeld in riemen en boeken van 480 resp. 24 vel, terwijl de verkoop van machinale papieren hier te lande zich aanpaste aan het decimale stelsel en de vellenaantallen bracht op 500 resp. 25. Engeland hield zich echter aan het twaalfstellig stelsel en zoo kwamen typisch Engelsche soorten aan de markt in riemen van meer klassieken inhoud.

Die klassieke neiging vertoonde zich echter ook wel eens bij papiersoorten, waarbij men het allerm minst verwachtte en boozetongen be-
weerden dan, dat deloyale concurrentie daarvan de oorzaak was.

Al deze verwarring stichtende afwijkingen zullen na inwerkingtreding van het Papierbesluit, dat gegrondvest is op de Warenwet, niet meer geoorloofd zijn en het lijdt geen twijfel of daarmede is zoowel de bona-fide handel als de consument gebaat.

Naast de voordeelen die het Papierbesluit met zich brengt, staan echter ongetwijfeld gevaren, die vooral gelegen kunnen zijn in een onjuist gebruik der voorschriften en het is goed, dat wij ons ook daarvan ter dege rekenschap geven. De technische voorschriften voor Standaard- en Normaalpapieren omschrijven niet en kunnen ook niet omschrijven alle eischen die aan deugdelijk papier zijn te stellen en daarnaast zullen er papieren worden en kunnen worden vervaardigd die niet in elk opzicht voldoen aan

de eischen, die in het Papierbesluit zijn voorgeschreven en toch voor menig doel de voorkeur verdienen boven papieren, die aan deze technische eischen geheel beantwoorden.

Vooral dit laatste klinkt vreemd en doet de vraag rijzen of technische voorschriften dan niet misplaatst zijn. Moge de volgende uiteenzetting daarop het antwoord geven.

Trots vele pogingen is het nog niet mogelijk gebleken afdoende hulpmiddelen te vinden, die den leek of zelfs den technoloog in staat stellen de bruikbaarheid, dus nog veel minder den graad van bruikbaarheid, te bepalen van papier voor verschillende drukprocédé's.

Men kan b.v. wel vaststellen dat ongelijmde papieren meestal ongeschikt zullen zijn voor vlakdrukprocédé's, dat voor diepdruk een sterke lijming zeer ongewenscht is en voor hoogdrukprocédé's de lijming in het algemeen geen groote rol speelt, doch daarnaast bestaan er nog veel andere factoren die de bruikbaarheid voor bedoelde drukdoeleinden bestemmen en vele daarvan zijn niet door een omschrijving aan te geven, noch door laboratoriumproeven vast te stellen. Zoo bestaan b.v. voor de helderheid der kleur, de hoogte en gelijkmatigheid der satinage, den graad van doorzichtigheid, de klaarheid bij doervallend en de structuur bij opvallend licht, zoowel als voor de soepelheid en elasticiteit, tot nu toe geen bruikbare normen.

Kort samengevat kan men zeggen dat het Papierbesluit geen leidraad biedt voor druktechnische en vooral niet voor æsthetische eischen.

Daarentegen geeft het in groote mate voorlichting wat betreft weerstandsvermogen en duurzaamheid van papieren bij verschillende samenstelling en wijze van fabricatie. Daardoor zal in talrijke gevallen, waar betrekkelijk weinig weerstandsvermogen en duurzaamheid wordt vereischt, verspilling van kostbare grondstoffen kunnen worden voorkomen en zal teleurstelling, in die gevallen waar juist zulke eigenschappen in meerdere of hooge mate van beteekenis zijn, achterwege blijven.

Naast de in het Papierbesluit vermelde groepen van standaardsoorten zijn nog vele varianten denkbaar, b.v. een papier met betrekkelijk groot weerstandsvermogen doch geringe duurzaamheid of omgekeerd. Er zijn gevallen dat het gebruik van zulke papieren volkomen bevrediging geeft, en het zou dan oneconomisch zijn om de keus op een der Standaardsoorten resp. Normaalpapieren te laten vallen.

De bona-fide papierkenner blijve daarom de raadsman van de papierverwerkende of verbruikende bedrijven.

Hij alleen is in staat om, zij het ook steunende op officieele gegevens, de juiste keuze te doen uit de vele producten der papier-industrie en naar behooren te adviseeren.

BÜHRMANN

DE VASTSTELLING VAN DE FORMATEN IN HET PAPIERBESLUIT.

Het is stellig toe te juichen, dat in Artikel 2 van het Papierbesluit thans eens vooral is vastgelegd, welke de nauwkeurige afmetingen zijn van een formaat, dat met een gangbare handelsbenaming wordt aangeduid.

Op dit gebied toch heerschte (en heerscht) nog de zonderlingste verscheidenheid. Niet alleen tusschen de groote papier produceerende en verbruikende landen, maar ook tusschen de verschillende fabrieken in eigen land en zelfs tot in de prijscourant van ééNZelfde firma loopen de afmetingen van een formaat niet zelden uiteen, voor verschillende kwaliteiten van papier.

Dat deze toestand vele onaangenaamheden met zich meebracht — niet alleen voor den verbruiker, maar ook voor den reëlen handelaar, behoeft weinig betoog.

De eerste was niet precies zeker van hetgeen hij eigenlijk ontvangen zou, tenzij hij zich de moeite getroostte in zijn aanvraag de afmetingen van het papier tot in m.m. nauwkeurig te specificeren — en ook dan stond hij bloot aan het feit, dat hij een aantal offertes kreeg, die toch weer in details uiteenliepen, zoodat een nauwkeurige vergelijking van de prijzen buitengewoon omslachtig was.

De handelaar liep het gevaar dat, indien hij tegen een lagen prijs offreeerde, maar ongeluk-

kigerwijze met zijn afmetingen wat aan den royalen kant was, de bestelling hem toch nog ontging, omdat een concurrent onder hetzelfde formaat een papier leverde, dat eenige procen ten minder oppervlakte had en dus ook tegen een evenredig lageren prijs kon worden aangeboden.

Zoo was de onzekerheid omtrent de juiste afmetingen der formaten een belemmering voor den reëelen handel en onwillekeurig dringt zich de vraag op hoe deze toestand is ontstaan. Het antwoord daarop is, dat de vastlegging van de formaten, welke thans door het Papierbesluit heeft plaats gehad volstrekt niets nieuws is. Deze wettelijke vastlegging heeft tot het begin van de 19e eeuw in Nederland en ook daarbuiten bestaan en feitelijk is men dus thans tot dezen vroegeren toestand teruggekeerd.

De formaten hebben hun geboorte te danken aan de oude handschepvormen en het zijn hun vaak schilderachtige namen, die de watermerken in het geheugen terugroepen, waarmee een bepaalde papiermolen of de industrie uit een bepaalde streek hare voortbrengselen sierde. Het formaat dekte toen met zijn naam niet alleen de afmetingen, maar ook het gewicht, waarin het werd geleverd. In den tijd toen de goedkoope grondstoffen nog niet bekend of althans niet gebruikt werden, was met dezen naam dus een volledige karakteristiek van het papier gegeven. De overheidsbepalingen beperkten zich dan ook tot een lange reeks van afmetingen en gewichten. Zoo vindt men in

„De Papiermaker” een handboek, dat tegen het eind van de 18e eeuw een „Volledige Beschrijving van de Kunst van Papiermaaken” gaf een uittreksel uit de Fransche wetten, waarin niet minder dan 56 formaten tot in duimen en linien nauwkeurig worden aangegeven, telkens met hun gewicht in ponden per riem.

Wanneer men dit vergelijkt met Bijlage I van ons tegenwoordig Papierbesluit, dan ziet men dat de overheid thans heel wat bescheidener is geweest: inplaats van 56 slechts 16 formaten. En toch is met deze beperking het laatste woord over het formaatvraagstuk nog niet gesproken. Want het Papierbesluit geeft wel een vaste basis voor de afmetingen, maar het geeft niet een bepaalde reeks van formaten opklimmend in een regelmatig logisch verband. Dit was, uitgaande van de nu eenmaal bestaande practijk, ook niet goed mogelijk. De formaten immers, zooals zij uit het oude handwerk zijn overgebleven, staan elk op zichzelf zonder eenige onderlinge verwantschap en het is reeds zeer te prijzen, dat de commissie van de Papier-normen, die indertijd het Papierbesluit voorbereidde, toch nog eenige orde in deze wildheid heeft weten te brengen door zooveel mogelijk twee dicht bij elkaar liggende afmetingen van verschillende formaten aan elkaar gelijk te maken. Op deze wijze wordt zonder twijfel een vereenvoudiging in de fabricage bereikt. Maar hoezeer de regelmatigheid van opklimming toch nog te wenschen overlaat, blijkt onmiddellijk wanneer men een blik werpt op

figuur 1. Hierin zijn de 16 formaten uit het Papierbesluit op eenzelfde schaal (1 : 6) uitgezet, en men ziet dat zoowel de sprongen in lengte als in breedte van geheel verschillende grootte zijn. Dat beteekent dus dat er stellig nog formaten te veel zijn. Wanneer men immers tusschen Bijkorf eenerzijds en Klein- en Register-Medeaan anderzijds een opklimming in lengte heeft van 47 op 55 cm, dus met rond 17 pct., dan is het moeilijk te verdedigen dat tusschen laatstgenoemde formaten en Post een opklimming noodig is van 55 op 56, dus van nog niet 2 pct.

Het is zonder twijfel waar, dat de afmetingen van sommige formaten in zeker opzicht onaantastbaar zijn geworden, omdat de geheele practijk zich daarop heeft ingericht. Maar op de keper beschouwd geldt dit toch alleen voor het Post-formaat, waaruit het z.g. „kwarto” is afgeleid (22×28 cm) en, maar reeds in mindere mate, voor het Schrijf, waarop het z.g. „folio” is gebaseerd ($22 \times 34,5$). Deze beide formaten worden voor briefpapier gebruikt en sluiten aan op mappen, opbergsystemen en alles wat daaraan vast zit. Alle overige formaten worden voor tal van uiteenlopende doeleinden gebruikt, waarbij de verbruiker wel binnen zekere grenzen de afmeting precies wil vaststellen, maar waarbij een paar procent meer of minder er in het algemeen niet op aankomt.

Aan deze verbruikseischen is te voldoen wanneer de formaten maar in een bepaalde verhouding van bijv. 10 pct. opklimmen. Aan dezen eisch

voldoen de normale formaten, welke thans in België, Duitschland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, en Zwitserland definitief zijn vastgesteld en ook in Nederland als norm werden voorgesteld, nadat zij uitvoerig zijn bestudeerd in een commissie, waarin alle belanghebbenden bij het grafisch bedrijf zijn vertegenwoordigd.

Figuur 2 geeft daarvan een overzicht.

Als grondformaat is aangenomen het formaat A_0 841×1189 mm, dus een oppervlak van rond 1 m^2 . Dit laatste is direct reeds een groot voordeel voor het omrekenen van kwadraat metergewichten op riemgewichten. De op het eerste gezicht eenigszins ingewikkelde getallen van hoogte en breedte zijn zoo gekozen omdat zij tot elkaar staan als diagonaal en zijde van een vierkant, namelijk als $\sqrt{2} : 1$. Dit is de eenige verhouding waarbij het (in de lengte) gehalveerde formaat telkens gelijkvormig blijft met het oorspronkelijke. Uit het grondformaat A_0 kan dus door halveering een reeks formaten A_1, A_2, A_3 , enz. worden afgeleid, welke telkens in oppervlak de helft, en dus wat afmetingen betreft 0,7 zijn van het onmiddellijk voorafgaande. Lengten en breedten van deze formaten klimmen dus op met rond 40 pct. Omdat deze sprong voor practische doeleinden te groot is, heeft men allereerst een tweede reeks aangenomen, de zgn. B reeks, welker termen telkens midden tusschen die van de A reeks inliggen; beide reeksen te zamen: $A_0, B_1, A_1, B_2, A_2, B_3, A_3$, enz. geven dus een opklimming der lineaire afmetingen van rond 20 pct.

Vervolgens heeft men, omdat ook 20 pct. voor het practisch gebruik nog wat groot is, een derde en vierde reeks tusschen de A en B reeks ingeschoven, zoodat de 4 reeksen te zamen: A₀, D₀, B₁, C₁, A₁, D₁, B₂, C₂, A₂, D₂, een opklimming geven van 10 pct.

Een willekeurig gekozen afmeting kan dus steeds met hoogstens 5 pct. afwijking worden benaderd.

En deze 4 reeksen, welke dus een zeer soepele aanpassing aan gangbare afmetingen waarborgen, worden afgeleid uit slechts 4 grondformaten, waarvoor de afmetingen van het vel respectievelijk zijn:

A₂ 420 × 594 mm

B₂ 500 × 707 mm

C₂ 458 × 648 mm

D₂ 385 × 545 mm

Invoering van deze normale formaten maakt het dus mogelijk met 4 grondformaten te volstaan inplaats van met 16. Men verwacht zelfs, dat het voor utiliteitsdrukwerk mogelijk zal zijn, vrijwel geheel uit te komen met de formaten uit de A reeks, zoodat in de practijk de beperking nog verder zou kunnen gaan.

Hiermee zou dan een belangrijke mogelijkheid van besparing zijn ontsloten over de geheele diepte van het papierverwerkend bedrijf.

De fabrikant, die slechts met enkele formaten heeft te rekenen, kan de breedte van zijn papierbaan daarbij aanpassen en deze dus het grootste deel van den tijd op volle belasting laten loopen. De papierhandelaar bereikt met een verminde-

ring van het aantal formaten, een kleiner magazijn, dus minder opslag- en risicokosten.

De drukker kan zich met de afmetingen van zijn persen en andere machines bij het gangbare formaat aanpassen en dit op de voordeeligste wijze verwerken.

De verbruiker krijgt eenheid in zijn administratie- en opbergsysteem. Voor grootverbruikers, zooals de Rijks- en Gemeente-diensten tezamen, wordt concentratie van bestellingen, voordeelijker inkoop en het houden van minder voorraden mogelijk.

Een rationeele regeling voor het geheele grafische bedrijf is in het verschiet.

Hierbij zal men echter niet mogen vergeten, dat voorloopig de invoering der normale formaten, zooals van zoovele andere normalisatie-maatregelen nog veel inspanning en hier en daar extra onkosten zal meebrengen.

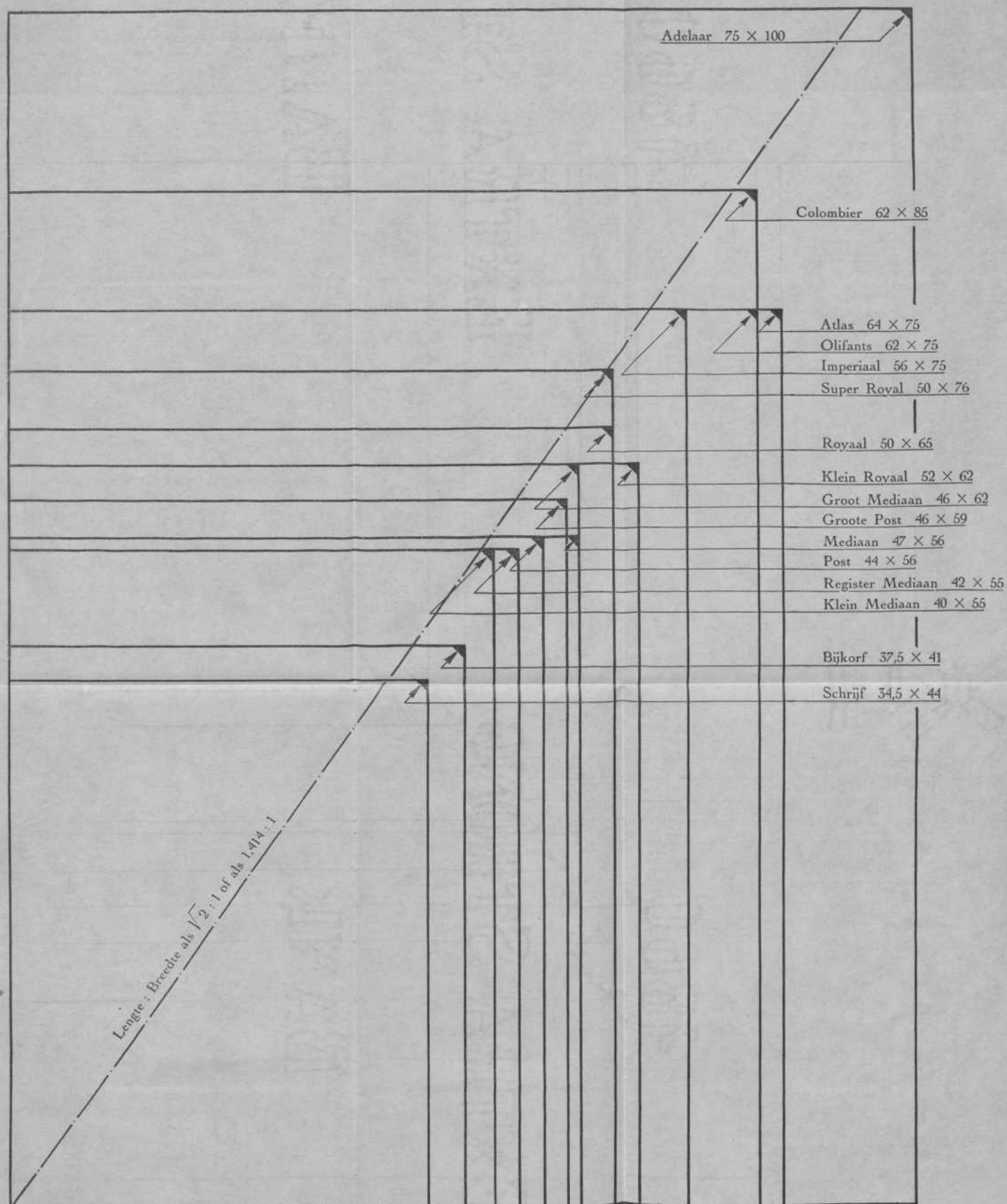
„De cost gaat voor de baet uit”.

Voorloopig zal de invoering der normale formaten, althans voor fabrikant en handelaar veelal beteekenen een nieuw formaat, dat zich bij de bestaande komt voegen.

Daarom is het gelukkig, dat het Papierbesluit in deze bestaande formaten orde en regel en een zoo groot mogelijke beperking heeft gebracht. Het Papierbesluit moge dan niet de afsluiting van het formaatvraagstuk hebben gegeven, het is in elk geval een noodzakelijke en belangrijke stap in de goede richting.

J. GOUDRIAAN Jr.

FORMATEN VOLGENS HET PAPIERBESLUIT

Maten in centimeters.

RATIONEELLE FORMATEN

als norm angenommen in Belgien, Deutschland, Österreich, Tschechoslowakei, Schweiz, in der norm. Vereinigung der europäischen Staaten

A₀ 841 : 1189

D₀ 727 : 1090

B₁ 505 : 1000

C₁ 648 : 912

A₁ 594 : 841

D₁ 545 : 727

B₂ 500 : 705

C₂ 458 : 648

A₂ 420 : 594

D₂ 378 : 545

B₃ 350 : 500

C₃ 324 : 458

A₃ 297 : 420

Norm. Vereinigung der europäischen Staaten

Abdruck in millimetern

RATIONEELE FORMATEN

als norm aangenomen in België, Duitsland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakye en Zwitserland en als norm voorgesteld in Nederland.

A₀ 841 : 1189

D₀ 771 × 1090

B₁ 707 × 1000

C₁ 643 × 917

A₁ 594 × 841

D₁ 545 × 771

B₂ 500 × 707

C₂ 458 × 648

A₂ 420 × 594

D₂ 385 × 545

B₃ 353 × 500

C₃ 324 × 458

A₃ 297 × 420

Lengte : Breedte als $\sqrt{2} : 1$ of als 1,414 : 1

MATEN in mm

Benaming	A-reeks		B-reeks		C-reeks		D-reeks	
Vierdubbel vel	A ₀	841 × 1189	B ₀	1000 × 1414	C ₀	917 × 1297	D ₀	771 × 1090
Dubbel vel	A ₁	594 × 841	B ₁	707 × 1000	C ₁	648 × 917	D ₁	545 × 771
Vel	A₂	420 × 594	B₂	500 × 707	C₂	458 × 648	D₂	385 × 545
Halfvel	A ₃	297 × 420	B ₃	353 × 500	C ₃	324 × 458	D ₃	272 × 385
Kwartvel	A ₄	210 × 297	B ₄	250 × 353	C ₄	229 × 324	D ₄	192 × 272
Blad	A ₅	148 × 210	B ₅	176 × 250	C ₅	162 × 229	D ₅	136 × 192
Halfblad	A ₆	105 × 148	B ₆	125 × 176	C ₆	114 × 162	D ₆	96 × 136
Kwartblad	A ₇	74 × 105	B ₇	88 × 125	C ₇	81 × 114	D ₇	68 × 96
Achtsteblad	A ₈	52 × 74	B ₈	62 × 88	C ₈	57 × 81	D ₈	48 × 68
	A ₉	37 × 52	B ₉	44 × 62				
	A ₁₀	26 × 37	B ₁₀	31 × 44				
	A ₁₁	18 × 26	B ₁₁	22 × 31				
	A ₁₂	13 × 18	B ₁₂	15 × 22				
	A ₁₃	9 × 13	B ₁₃	11 × 15				

De aangegeven afmetingen gelden zowel voor groothandels- als voor verbruiksformaten.

Op de afmetingen der verbruiksformaten is speling toegestaan, maar niet meer dan voor de technische bewerking noodzakelijk is.

Bij voorkeur formaten uit de A-reeks toe te passen.

Is dit niet mogelijk, dan formaten uit de B-reeks.

Formaten uit de C- of D-reeks komen eerst in de laatste plaats.

Over de **grondslagen** van de formaten en hun **internationale geldigheid**, zie opmerkingen hierachter.

DIT BLAD TE GEBRUIKEN IN COMBINATIE MET **N 382**

HANDELSAANDUIDING VOOR FORMAAT UIT DE A-REEKS 420 × 594 mm: N 381-A₂

EENHEIDSFORMATEN VOOR PAPIER

N 381

I.L.B: 655.53

NADruk ALLEEN MET TOESTEMMING VAN DE HOOFDCOMMISSIE VOOR DE NORMALISATIE IN NEDERLAND

EENHEIDSGEGAVEN VOOR DE NEDERLANDSE NORMEN

N 8-22002

I 381

HOOFDSCOMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE NORMEN

HOOFDSCOMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE NORMEN

1. Inleiding

Deze norm geeft de eenheden van de verschillende grootheden aan.

2. Eenheden van de verschillende grootheden

2.1. Eenheden van de verschillende grootheden

2.2. Eenheden van de verschillende grootheden

2.3. Eenheden van de verschillende grootheden

2.4. Eenheden van de verschillende grootheden

2.5. Eenheden van de verschillende grootheden

	A	B	C	D
1. Inleiding	1.1	1.2	1.3	1.4
2. Eenheden van de verschillende grootheden	2.1	2.2	2.3	2.4
2.1. Eenheden van de verschillende grootheden	2.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.4
2.2. Eenheden van de verschillende grootheden	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.2.4
2.3. Eenheden van de verschillende grootheden	2.3.1	2.3.2	2.3.3	2.3.4
2.4. Eenheden van de verschillende grootheden	2.4.1	2.4.2	2.4.3	2.4.4
2.5. Eenheden van de verschillende grootheden	2.5.1	2.5.2	2.5.3	2.5.4
3. Bijlage	3.1	3.2	3.3	3.4
3.1. Bijlage	3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.1.4
3.2. Bijlage	3.2.1	3.2.2	3.2.3	3.2.4
3.3. Bijlage	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.3.4
3.4. Bijlage	3.4.1	3.4.2	3.4.3	3.4.4
4. Bijlage	4.1	4.2	4.3	4.4
4.1. Bijlage	4.1.1	4.1.2	4.1.3	4.1.4
4.2. Bijlage	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4
4.3. Bijlage	4.3.1	4.3.2	4.3.3	4.3.4
4.4. Bijlage	4.4.1	4.4.2	4.4.3	4.4.4
5. Bijlage	5.1	5.2	5.3	5.4
5.1. Bijlage	5.1.1	5.1.2	5.1.3	5.1.4
5.2. Bijlage	5.2.1	5.2.2	5.2.3	5.2.4
5.3. Bijlage	5.3.1	5.3.2	5.3.3	5.3.4
5.4. Bijlage	5.4.1	5.4.2	5.4.3	5.4.4
6. Bijlage	6.1	6.2	6.3	6.4
6.1. Bijlage	6.1.1	6.1.2	6.1.3	6.1.4
6.2. Bijlage	6.2.1	6.2.2	6.2.3	6.2.4
6.3. Bijlage	6.3.1	6.3.2	6.3.3	6.3.4
6.4. Bijlage	6.4.1	6.4.2	6.4.3	6.4.4
7. Bijlage	7.1	7.2	7.3	7.4
7.1. Bijlage	7.1.1	7.1.2	7.1.3	7.1.4
7.2. Bijlage	7.2.1	7.2.2	7.2.3	7.2.4
7.3. Bijlage	7.3.1	7.3.2	7.3.3	7.3.4
7.4. Bijlage	7.4.1	7.4.2	7.4.3	7.4.4
8. Bijlage	8.1	8.2	8.3	8.4
8.1. Bijlage	8.1.1	8.1.2	8.1.3	8.1.4
8.2. Bijlage	8.2.1	8.2.2	8.2.3	8.2.4
8.3. Bijlage	8.3.1	8.3.2	8.3.3	8.3.4
8.4. Bijlage	8.4.1	8.4.2	8.4.3	8.4.4
9. Bijlage	9.1	9.2	9.3	9.4
9.1. Bijlage	9.1.1	9.1.2	9.1.3	9.1.4
9.2. Bijlage	9.2.1	9.2.2	9.2.3	9.2.4
9.3. Bijlage	9.3.1	9.3.2	9.3.3	9.3.4
9.4. Bijlage	9.4.1	9.4.2	9.4.3	9.4.4
10. Bijlage	10.1	10.2	10.3	10.4
10.1. Bijlage	10.1.1	10.1.2	10.1.3	10.1.4
10.2. Bijlage	10.2.1	10.2.2	10.2.3	10.2.4
10.3. Bijlage	10.3.1	10.3.2	10.3.3	10.3.4
10.4. Bijlage	10.4.1	10.4.2	10.4.3	10.4.4
11. Bijlage	11.1	11.2	11.3	11.4
11.1. Bijlage	11.1.1	11.1.2	11.1.3	11.1.4
11.2. Bijlage	11.2.1	11.2.2	11.2.3	11.2.4
11.3. Bijlage	11.3.1	11.3.2	11.3.3	11.3.4
11.4. Bijlage	11.4.1	11.4.2	11.4.3	11.4.4
12. Bijlage	12.1	12.2	12.3	12.4
12.1. Bijlage	12.1.1	12.1.2	12.1.3	12.1.4
12.2. Bijlage	12.2.1	12.2.2	12.2.3	12.2.4
12.3. Bijlage	12.3.1	12.3.2	12.3.3	12.3.4
12.4. Bijlage	12.4.1	12.4.2	12.4.3	12.4.4
13. Bijlage	13.1	13.2	13.3	13.4
13.1. Bijlage	13.1.1	13.1.2	13.1.3	13.1.4
13.2. Bijlage	13.2.1	13.2.2	13.2.3	13.2.4
13.3. Bijlage	13.3.1	13.3.2	13.3.3	13.3.4
13.4. Bijlage	13.4.1	13.4.2	13.4.3	13.4.4
14. Bijlage	14.1	14.2	14.3	14.4
14.1. Bijlage	14.1.1	14.1.2	14.1.3	14.1.4
14.2. Bijlage	14.2.1	14.2.2	14.2.3	14.2.4
14.3. Bijlage	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.3.4
14.4. Bijlage	14.4.1	14.4.2	14.4.3	14.4.4
15. Bijlage	15.1	15.2	15.3	15.4
15.1. Bijlage	15.1.1	15.1.2	15.1.3	15.1.4
15.2. Bijlage	15.2.1	15.2.2	15.2.3	15.2.4
15.3. Bijlage	15.3.1	15.3.2	15.3.3	15.3.4
15.4. Bijlage	15.4.1	15.4.2	15.4.3	15.4.4
16. Bijlage	16.1	16.2	16.3	16.4
16.1. Bijlage	16.1.1	16.1.2	16.1.3	16.1.4
16.2. Bijlage	16.2.1	16.2.2	16.2.3	16.2.4
16.3. Bijlage	16.3.1	16.3.2	16.3.3	16.3.4
16.4. Bijlage	16.4.1	16.4.2	16.4.3	16.4.4
17. Bijlage	17.1	17.2	17.3	17.4
17.1. Bijlage	17.1.1	17.1.2	17.1.3	17.1.4
17.2. Bijlage	17.2.1	17.2.2	17.2.3	17.2.4
17.3. Bijlage	17.3.1	17.3.2	17.3.3	17.3.4
17.4. Bijlage	17.4.1	17.4.2	17.4.3	17.4.4
18. Bijlage	18.1	18.2	18.3	18.4
18.1. Bijlage	18.1.1	18.1.2	18.1.3	18.1.4
18.2. Bijlage	18.2.1	18.2.2	18.2.3	18.2.4
18.3. Bijlage	18.3.1	18.3.2	18.3.3	18.3.4
18.4. Bijlage	18.4.1	18.4.2	18.4.3	18.4.4
19. Bijlage	19.1	19.2	19.3	19.4
19.1. Bijlage	19.1.1	19.1.2	19.1.3	19.1.4
19.2. Bijlage	19.2.1	19.2.2	19.2.3	19.2.4
19.3. Bijlage	19.3.1	19.3.2	19.3.3	19.3.4
19.4. Bijlage	19.4.1	19.4.2	19.4.3	19.4.4
20. Bijlage	20.1	20.2	20.3	20.4
20.1. Bijlage	20.1.1	20.1.2	20.1.3	20.1.4
20.2. Bijlage	20.2.1	20.2.2	20.2.3	20.2.4
20.3. Bijlage	20.3.1	20.3.2	20.3.3	20.3.4
20.4. Bijlage	20.4.1	20.4.2	20.4.3	20.4.4

1974

MIJ. VAN NIJVERHEID VASTGESTELD MAART 1925 KON. INST. V. ING. HOOFDCOMMISSIE VOOR DE NORMALISATIE IN NEDERLAND

MATEN in mm

A-reeks	A0 B41 X 1189	A1 594 X 841	A2 420 X 594	A3 297 X 420	A4 210 X 297	A4/2 105 X 297	A5 148 X 210	A6 105 X 148	A7 74 X 105	A8 62 X 74	A9 37 X 52	A10 26 X 37	A11 18 X 26	A12 13 X 18	A13 9 X 13
Correspondentie															
Blocs															
Briefkaarten ¹⁾															
Brieven															
Carbons															
Copieën															
Memorandums															
Stencils															
Drukwerk															
Adresboeken															
Bestekken															
Technische boeken ²⁾															
Brochures															
Catalogi															
Circulaires															
Couranten (kleine pers)															
Etiquetten															
Jaarverslagen															
Overdrukken															
Plakzegels															
Prijscouranten															
Reclame drukwerken															
Reglementen															
Schoolboeken															
Schriften															
Voorschriften															
Technische tijdschriften ³⁾															
Zakboekjes															
Formulieren															
Bestelkaarten															
Chèques															
Contracten															
Facturen															
Nota's															
Quintanties															
Rekeningen															
Staten															
Wissels															
Technisch werk															
Octrooiaanvragen															
Normaalbladen															
Schetsen															
Teekeningen ⁴⁾															

¹⁾ Het voor **briefkaarten** bestemde formaat A6 (105 X 148 mm) wordt vanaf 1 October 1925 internationaal toegelaten.

²⁾ Voor **niet-technische boeken** zoonoodig ook toe te passen de formaten uit de B-reeks:
B4 (250 X 353 mm); B5 (176 X 250 mm); B6 (125 X 176 mm) en B7 (88 X 125 mm).
Indien ook deze in uitzonderingsgevallen niet voldoen, dan de formaten uit de C- en D-reeks:
C4 (229 X 324 mm); C6 (162 X 229 mm); C6 (114 X 162 mm) en C7 (81 X 114 mm);
D3 (272 X 385 mm); D4 (192 X 272 mm); D5 (136 X 192 mm) en D6 (96 X 136 mm).

³⁾ Voor **niet-technische tijdschriften** zoonoodig ook toe te passen de formaten:
B4 (250 X 353 mm); C4 (229 X 324 mm) en D3 (272 X 385 mm).

⁴⁾ Voor **teekeningen** kunnen **smalle formaten** worden verkregen door verdubbeling van de normale formaten in lengterichting.

DIT BLAD TE GEBUIKEN IN COMBINATIE MET N 381

EENHEIDSFORMATEN voor PAPIER
AANBEVOLEN TOEPASSINGEN

N 382

I.I.B.: 655.53

NADruk ALLEEN MET TOESTEMMING VAN DE HOOFDCOMMISSIE VOOR DE NORMALISATIE IN NEDERLAND

Gewicht in grammen per m ²	Gewichten in kg per 1000 vel (2 riem)									
	A-reeks				B-reeks		C-reeks		D-reeks	
	A ₀	A ₁	A ₂	A ₃	B ₀	B ₁	C ₀	C ₁	D ₀	D ₁
	841 × 1189 mm	594 × 841 mm	420 × 594 mm	297 × 420 mm	1000 × 1414 mm	707 × 1000 mm	917 × 1297 mm	648 × 917 mm	771 × 1090 mm	545 × 771 mm
25	25	12,5	6,25	3,125	35,35	17,675	29,734	14,867	21,610	10,505
30	30	15	7,50	3,750	42,42	21,21	35,580	17,840	25,212	12,606
35	35	17,5	8,75	4,375	49,49	24,745	41,527	20,814	29,414	14,707
40	40	20	10	5	56,56	28,28	47,574	23,787	33,616	16,808
45	45	22,5	11,25	5,625	63,63	31,815	53,521	26,760	37,818	18,909
50	50	25	12,50	6,250	70,70	35,35	59,468	29,734	42,020	21,010
55	55	27,5	13,75	6,875	77,77	38,885	65,414	32,707	46,221	23,111
60	60	30	15	7,500	84,84	42,42	71,361	35,680	50,423	25,212
65	65	32,5	16,25	8,125	91,91	45,955	77,308	38,654	54,625	27,313
70	70	35	17,50	8,750	98,98	49,49	83,254	41,627	58,827	29,414
75	75	37,5	18,75	9,375	106,05	53,025	89,201	44,601	63,029	31,515
80	80	40	20	10	113,12	56,56	95,148	47,574	67,231	33,616
90	90	45	22,50	11,250	127,26	63,63	107,041	53,521	75,635	37,818
100	100	50	25	12,500	141,40	70,70	118,935	59,467	84,039	42,020
110	110	55	27,50	13,750	155,54	77,77	130,828	65,414	92,443	46,221
120	120	60	30	15	169,68	84,84	142,722	71,361	100,847	50,423
130	130	65	32,50	16,250	183,82	91,91	154,615	77,308	109,251	54,625
140	140	70	35	17,500	197,96	98,98	166,509	83,254	117,655	58,827
150	150	75	37,50	18,750	212,10	106,05	178,402	89,201	126,059	63,029
175	175	87,5	43,75	21,875	247,45	123,725	208,136	104,068	147,068	73,534
200	200	100	50	25	282,80	141,40	237,870	118,935	168,078	84,039
225	225	112,5	56,25	28,125	318,15	159,075	267,603	133,802	189,088	94,544
250	250	125	62,50	31,250	353,50	176,75	297,337	148,669	210,098	105,049
275	275	137,5	68,75	34,375	388,85	194,425	327,071	163,535	231,107	115,554
300	300	150	75	37,500	424,20	212,10	356,804	178,402	252,117	126,059
350	350	175	87,50	43,750	494,90	247,45	416,272	208,136	294,137	147,068
400	400	200	100	50	565,60	282,80	475,739	237,870	336,156	168,078

DIT BLAD TE GEBRUIKEN IN COMBINATIE MET N 381 EN N 382

PAPIERGEWICHTEN VOOR EENHEIDSFORMATEN

GRAMGEWICHTEN EN GEWICHTEN PER 1000 VEL

N 383

I.I.B.: 655.53

NADruk ALLEEN MET TOESTEMMING VAN DE HOOFDCOMMISSIE VOOR DE NORMALISATIE IN NEDERLAND

VERBODEN TOEGANG VOOR ALLE ANDEREN

11/11/22/23

VERBODEN TOEGANG VOOR ALLE ANDEREN

I 383

VERBODEN TOEGANG VOOR ALLE ANDEREN

475	480	485	490	495	500	505	510	515	520
525	530	535	540	545	550	555	560	565	570
575	580	585	590	595	600	605	610	615	620
625	630	635	640	645	650	655	660	665	670
675	680	685	690	695	700	705	710	715	720
725	730	735	740	745	750	755	760	765	770
775	780	785	790	795	800	805	810	815	820
825	830	835	840	845	850	855	860	865	870
875	880	885	890	895	900	905	910	915	920
925	930	935	940	945	950	955	960	965	970
975	980	985	990	995	1000	1005	1010	1015	1020
1025	1030	1035	1040	1045	1050	1055	1060	1065	1070
1075	1080	1085	1090	1095	1100	1105	1110	1115	1120
1125	1130	1135	1140	1145	1150	1155	1160	1165	1170
1175	1180	1185	1190	1195	1200	1205	1210	1215	1220
1225	1230	1235	1240	1245	1250	1255	1260	1265	1270
1275	1280	1285	1290	1295	1300	1305	1310	1315	1320
1325	1330	1335	1340	1345	1350	1355	1360	1365	1370
1375	1380	1385	1390	1395	1400	1405	1410	1415	1420
1425	1430	1435	1440	1445	1450	1455	1460	1465	1470
1475	1480	1485	1490	1495	1500	1505	1510	1515	1520
1525	1530	1535	1540	1545	1550	1555	1560	1565	1570
1575	1580	1585	1590	1595	1600	1605	1610	1615	1620
1625	1630	1635	1640	1645	1650	1655	1660	1665	1670
1675	1680	1685	1690	1695	1700	1705	1710	1715	1720
1725	1730	1735	1740	1745	1750	1755	1760	1765	1770
1775	1780	1785	1790	1795	1800	1805	1810	1815	1820
1825	1830	1835	1840	1845	1850	1855	1860	1865	1870
1875	1880	1885	1890	1895	1900	1905	1910	1915	1920
1925	1930	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970
1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
2075	2080	2085	2090	2095	2100	2105	2110	2115	2120
2125	2130	2135	2140	2145	2150	2155	2160	2165	2170
2175	2180	2185	2190	2195	2200	2205	2210	2215	2220
2225	2230	2235	2240	2245	2250	2255	2260	2265	2270
2275	2280	2285	2290	2295	2300	2305	2310	2315	2320
2325	2330	2335	2340	2345	2350	2355	2360	2365	2370
2375	2380	2385	2390	2395	2400	2405	2410	2415	2420
2425	2430	2435	2440	2445	2450	2455	2460	2465	2470
2475	2480	2485	2490	2495	2500	2505	2510	2515	2520
2525	2530	2535	2540	2545	2550	2555	2560	2565	2570
2575	2580	2585	2590	2595	2600	2605	2610	2615	2620
2625	2630	2635	2640	2645	2650	2655	2660	2665	2670
2675	2680	2685	2690	2695	2700	2705	2710	2715	2720
2725	2730	2735	2740	2745	2750	2755	2760	2765	2770
2775	2780	2785	2790	2795	2800	2805	2810	2815	2820
2825	2830	2835	2840	2845	2850	2855	2860	2865	2870
2875	2880	2885	2890	2895	2900	2905	2910	2915	2920
2925	2930	2935	2940	2945	2950	2955	2960	2965	2970
2975	2980	2985	2990	2995	3000	3005	3010	3015	3020
3025	3030	3035	3040	3045	3050	3055	3060	3065	3070
3075	3080	3085	3090	3095	3100	3105	3110	3115	3120
3125	3130	3135	3140	3145	3150	3155	3160	3165	3170
3175	3180	3185	3190	3195	3200	3205	3210	3215	3220
3225	3230	3235	3240	3245	3250	3255	3260	3265	3270
3275	3280	3285	3290	3295	3300	3305	3310	3315	3320
3325	3330	3335	3340	3345	3350	3355	3360	3365	3370
3375	3380	3385	3390	3395	3400	3405	3410	3415	3420
3425	3430	3435	3440	3445	3450	3455	3460	3465	3470
3475	3480	3485	3490	3495	3500	3505	3510	3515	3520
3525	3530	3535	3540	3545	3550	3555	3560	3565	3570
3575	3580	3585	3590	3595	3600	3605	3610	3615	3620
3625	3630	3635	3640	3645	3650	3655	3660	3665	3670
3675	3680	3685	3690	3695	3700	3705	3710	3715	3720
3725	3730	3735	3740	3745	3750	3755	3760	3765	3770
3775	3780	3785	3790	3795	3800	3805	3810	3815	3820
3825	3830	3835	3840	3845	3850	3855	3860	3865	3870
3875	3880	3885	3890	3895	3900	3905	3910	3915	3920
3925	3930	3935	3940	3945	3950	3955	3960	3965	3970
3975	3980	3985	3990	3995	4000	4005	4010	4015	4020
4025	4030	4035	4040	4045	4050	4055	4060	4065	4070
4075	4080	4085	4090	4095	4100	4105	4110	4115	4120
4125	4130	4135	4140	4145	4150	4155	4160	4165	4170
4175	4180	4185	4190	4195	4200	4205	4210	4215	4220
4225	4230	4235	4240	4245	4250	4255	4260	4265	4270
4275	4280	4285	4290	4295	4300	4305	4310	4315	4320
4325	4330	4335	4340	4345	4350	4355	4360	4365	4370
4375	4380	4385	4390	4395	4400	4405	4410	4415	4420
4425	4430	4435	4440	4445	4450	4455	4460	4465	4470
4475	4480	4485	4490	4495	4500	4505	4510	4515	4520
4525	4530	4535	4540	4545	4550	4555	4560	4565	4570
4575	4580	4585	4590	4595	4600	4605	4610	4615	4620
4625	4630	4635	4640	4645	4650	4655	4660	4665	4670
4675	4680	4685	4690	4695	4700	4705	4710	4715	4720
4725	4730	4735	4740	4745	4750	4755	4760	4765	4770
4775	4780	4785	4790	4795	4800	4805	4810	4815	4820
4825	4830	4835	4840	4845	4850	4855	4860	4865	4870
4875	4880	4885	4890	4895	4900	4905	4910	4915	4920
4925	4930	4935	4940	4945	4950	4955	4960	4965	4970
4975	4980	4985	4990	4995	5000	5005	5010	5015	5020
5025	5030	5035	5040	5045	5050	5055	5060	5065	5070
5075	5080	5085	5090	5095	5100	5105	5110	5115	5120
5125	5130	5135	5140	5145	5150	5155	5160	5165	5170
5175	5180	5185	5190	5195	5200	5205	5210	5215	5220
5225	5230	5235	5240	5245	5250	5255	5260	5265	5270
5275	5280	5285	5290	5295	5300	5305	5310	5315	5320
5325	5330	5335	5340	5345	5350	5355	5360	5365	5370
5375	5380	5385	5390	5395	5400	5405	5410	5415	5420
5425	5430	5435	5440	5445	5450	5455	5460	5465	5470
5475	5480	5485	5490	5495	5500	5505	5510	5515	5520
5525	5530	5535	5540	5545	5550	5555	5560	5565	5570
5575	5580	5585	5590	5595	5600	5605	5610	5615	5620
5625	5630	5635	5640	5645	5650	5655	5660	5665	5670
5675	5680	5685	5690	5695	5700	5705	5710	5715	5720
5725	5730	5735	5740	5745	5750	5755	5760	5765	5770
5775	5780	5785	5790	5795	5800	5805	5810	5815	5820
5825	5830	5835	5840	5845	5850	5855	5860	5865	5870
5875	5880	5885	5890	5895	5900	5905	5910	5915	5920
5925	5930	5935	5940	5945	5950	5955	5960	5965	5970
5975	5980	5985	5990	5995	6000	6005	6010	6015	6020
6025	6030	6035	6040	6045	6050	6055	6060	6065	6070
6075	6080	6085	6090	6095	6100	6105	6110	6115	6120
6125	6130	6135	6140	6145	6150	6155	6160	6165	6170
6175	6180	6185	6190	6195	6200	6205	6210	6215	6220
6225	6230	6235	6240	6245	6250	6255	6260	6265	6270
6275	6280	6285	6290	6295	6300	6305	6310	6315	6320
6325	6330	6335	6340	6345	6350	6355	6360	6365	6370
6375	6380	6385	6390	6395	6400	6405	6410	6415	6420
6425	6430	6435	6440	6445	6450	6455	6460	6465	6470
6475	6480	6485	6490	6495	6500	6505	6510	6515	6520
6525	6530	6535	6540	6545	6550	6555	6560	6565	6570
6575	6580	6585	6590	6595	6600	6605	6610	6615	6620
6625	6630	6635	6640	6645	6650	6655	66		

SAMENSTELLING
COMMISSIE

Dit blad werd ontworpen door de **commissie Q** voor de **Normalisatie van formaten en keuringsvoorschriften voor papier**, waarin zitting hadden:

1. prof. ir. I. P. de Vooy, Voorzitter;
2. C. J. den Brave, aangewezen door den Minister van Financiën;
3. G. H. Bührmann;
4. W. Eymers, aangewezen door den Minister van Financiën;
5. prof. mr. R. Th. Fruin, aangewezen door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;
6. D. B. Gohres;
7. E. J. de Groot;
8. J. M. Holtz;
9. ir. W. C. J. Hoyer;
10. M. A. Jacobson;
11. Allert de Lange;
12. D. N. van Nes;
13. P. Noorderbos;
14. mr. J. F. van Royen, aangewezen door den Minister van Financiën
15. ir. E. L. Sellegger;
16. H. Smidt van Gelder;
17. H. E. Stenfort Kroese;
18. J. Stokkink;
19. H. C. Vermaat;
20. ir. E. C. Verschoor;
21. dr. G. L. Voerman, aangewezen door den Minister van Arbeid, Nijverheid en Handel;
22. G. A. A. de Voogd;
23. dr. mr. W. Westerman;
24. L. J. Zegers Veeckens.

Secretaris: ir. W. H. Tromp (Directeur C. N. B.).

- OPMERKINGEN:**
1. De afleiding van de formaten in eenzelfde reeks geschiedt door achtereenvolgende halvering van een grondformaat.
 2. De verhouding van lengte tot breedte van alle formaten is dezelfde, namelijk $\sqrt{2} : 1$ of $1,41 : 1$. Dit is de eenige verhouding, waarbij het gehalveerde formaat gelijkvormig is aan het oorspronkelijke.
 3. Het eerste formaat van de A-reeks: A_0 , heeft een oppervlak van 841×1189 , dus 1 M^2 .
 4. De lineaire afmetingen uit de B-reeks zijn telkens meetkundig-evenredig tusschen 2 opeenvolgende afmetingen uit de A-reeks. De lineaire afmetingen uit de C-reeks zijn telkens meetkundig midden-evenredig tusschen die uit de A- en de B-reeks en die uit de D-reeks zijn telkens meetkundig midden-evenredig tusschen die uit de B-reeks en de opvolgende kleinere nummers uit de A-reeks.
 5. Lengte en breedte van twee opeenvolgende formaten uit eenzelfde reeks klimmen op met 40%. Gebruikt men, naast de formaten uit de A-reeks, ook die uit de B-reeks, dan bedraagt de opklimming telkens 20%; een willekeurig gekozen afmeting kan dus met hoogstens 10% afwijking worden benaderd. Gebruikt men alle 4 de reeksen, dan is de opklimming in maat 10%; een willekeurig gekozen afmeting kan dus met hoogstens 5% afwijking worden benaderd.
 6. Het normale brief-formaat A_4 , $210 \times 297 \text{ mm}$, houdt het midden tusschen het z.g.n. „folio” (folio-schrift $210 \times 330 \text{ mm}$), en het z.g.n. „kwarto” (kwarto-post $220 \times 280 \text{ mm}$). Bestaande mappen, opbergssystemen, schrijfmachines, e.d. kunnen zonder bezwaar voor het eenheidsformaat worden gebezigd.
 7. De eenheidsformaten volgens dit blad stemmen overeen met: den Belgischen norm No. 18, den Duitschen norm DIN 476, den Noorschen norm, den Oostenrijkschen norm A 1001, den Tsjecho-Slowakijischen norm CSN 0101, den Zweedschen norm en den Zwitserschen norm VSM 10310.

UITGEGEVEN STANDAARDVORMEN:

Door de **commissie Q** voor de **Normalisatie van formaten en keuringsvoorschriften voor papier** werden de volgende bladen ontworpen:

N 381 en N 382: Papierformaten, N 383: Papiergewichten.

Verder werden door de **Hoofdc commissie** voor de **Normalisatie in Nederland** standaardbladen vastgesteld betreffende de volgende onderwerpen:

Spoorstaven en laschplaten (N 3).

Bovenbouw voor locaalspoorwegen en tramwegen (N 4).

Klinknagels (N 1).

Technische tekeningen (N 13—15, 24—28, 36—41, 44—48, 51, 65, 73, 74, 111—115, 135—140, 207).

Grenswaarden voor spelingen bij mallen en kalibers (N 16—18, 21—23, 42, 43, 55).

Assen en machinedeelen tot overbrenging van draaiende beweging (N 5—7, 10, 11, 19, 20, 29—35, 49, 50, 66—69, 75—78, 161, 162).

Bedrijfsspanningen (N 90).

Kabeltoebehoren (N 52—54, 63, 118—122, 153—155, 160, 174, 175, 194, 195).

Onderdelen voor riolerings (N 56—62, 64, 70—72, 79, 80, 125—134).

Schroefbouten en toebehooren (N 81—86, 102—105, 141—148, 156—159, 169—172, 176, 182, 321—326, 328).

Uitrustingstukken (fittings) voor den scheepsbouw (N 87—89, 91—101, 106—108, 110, 149, 150, 185—193, 197—201, 260—269).

Draad en kabels voor electrische sterkstroominstallaties (N 216—219).

Alle standaardbladen zijn verkrijgbaar bij den boekhandel en het Centraal Normalisatie Bureau voor den prijs van f 0.15 per stuk, de standaardvormen in boekvorm voor de volgende prijzen: N 1 voor f 0.63, N 3 voor f 1.05, N 4 voor f 2.10 per stuk.

Mappen voor het opbergen van normaalbladen voor den prijs van f 0.30 per stuk.

Washed, for the purpose of removing the oil and grease from the surface of the metal. The oil and grease are removed by the use of a solvent, such as kerosene, and the metal is then washed with water. The metal is then dried in a hot air oven at 100°C for 24 hours. The metal is then weighed and the weight is recorded. The metal is then placed in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. The metal is then weighed and the weight is recorded. The metal is then placed in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. The metal is then weighed and the weight is recorded.

1. Wash the metal with kerosene to remove the oil and grease from the surface of the metal. 2. Wash the metal with water to remove the kerosene. 3. Dry the metal in a hot air oven at 100°C for 24 hours. 4. Weigh the metal and record the weight. 5. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 6. Weigh the metal and record the weight. 7. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 8. Weigh the metal and record the weight. 9. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 10. Weigh the metal and record the weight.

ANALYSIS OF METALS

1. Wash the metal with kerosene to remove the oil and grease from the surface of the metal. 2. Wash the metal with water to remove the kerosene. 3. Dry the metal in a hot air oven at 100°C for 24 hours. 4. Weigh the metal and record the weight. 5. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 6. Weigh the metal and record the weight. 7. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 8. Weigh the metal and record the weight. 9. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 10. Weigh the metal and record the weight.

1. Wash the metal with kerosene to remove the oil and grease from the surface of the metal. 2. Wash the metal with water to remove the kerosene. 3. Dry the metal in a hot air oven at 100°C for 24 hours. 4. Weigh the metal and record the weight. 5. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 6. Weigh the metal and record the weight. 7. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 8. Weigh the metal and record the weight. 9. Place the metal in a desiccator over calcium chloride for 24 hours. 10. Weigh the metal and record the weight.

REGLEMENT VOOR DEN VOOR- LICHTINGSDIENST TEN BEHOEVE VAN DEN VEZELHANDEL EN DE VEZELNIJVERHEID

(Staatscourant 5 October 1920 no. 193)

Artikel 1.

1. De Voorlichtingsdienst ten behoeve van den vezelhandel en de vezelnijverheid heeft tot taak, aan den handel in vezelstoffen en in andere grondstoffen der vezelnijverheid, alsmede aan die in textiele voortbrengselen, vlechtwerk, papier en verwante producten, technische voorlichting nopens die artikelen te verschaffen en verder de technische ontwikkeling der bedrijven, welke vezelstoffen, in den ruimsten zin genomen, bewerken of verwerken, te bevorderen, een en ander door het uit eigen initiatief of op aanvraag van belanghebbenden verrichten of gelegenheid geven tot verrichten van onderzoekingen, door het verzamelen van gegevens, het nemen van proeven en het openbaar maken of rechtstreeks ter kennis van belanghebbenden brengen van de verzamelde gegevens of de verkregen resultaten.

2. Op aanvraag van belanghebbenden belast de Voorlichtingsdienst zich te hunnen behoeve met:

a. het chemisch, physisch, biologisch, mechanisch of technisch onderzoek van vezelstoffen en alle overige grond- en hulpstoffen der vezelindustrie, alsook van alle voortbrengselen en nevenproducten daarvan;

b. het geven van adviezen in den ruimsten zin;

c. het uitwerken van technische vraagstukken in het belang van handel en industrie.

3. Op verzoek van belanghebbenden geeft de Voorlichtingsdienst gelegenheid om, voor rekening van belanghebbenden, over technisch-wetenschappelijke vraagstukken op het gebied van vezelhandel en vezelindustrie door deskundigen onderzoekingen te laten verrichten in het laboratorium van den dienst.

Art. 2.

Op aanvraag zendt de Voorlichtingsdienst aan belanghebbenden eene opgave van den aard van de chemische, physische, biologische, mechanische en technische onderzoekingen, welke door den dienst worden verricht.

Art. 3.

1. De belanghebbende, die onderzoekingen, als in art. 1, 2de lid, sub a, bedoeld, door den Voorlichtingsdienst wenschte te laten verrichten, zendt een bij dezen dienst verkrijgbaar aanvraagformulier in.
2. De Voorlichtingsdienst geeft daarop zooveel noodig aan den aanvrager op, in welke hoeveelheid en in welken vorm een (of meer) monster(s) of artikel(en) moet(en) worden genomen of uitgekozen.
3. Indien dit door belanghebbenden wordt gewenscht en daarvan in de schriftelijke aanvraag is kennis gegeven, worden de monsters vanwege den Voorlichtingsdienst genomen of de artikelen vanwege dien dienst uitgekozen.

Art. 4.

Nadat de Voorlichtingsdienst in het bezit is gekomen van een behoorlijk ingevuld formulier en van het (of de) te onderzoeken monster(s) of artikel(en) wordt de aanvraag in behandeling genomen, behoudens het bepaalde in het 7de lid van art. 9.

Art. 5.

1. De Voorlichtingsdienst is bevoegd te weigeren, eene aanvraag te beantwoorden of een ingezonden monster of artikel te onderzoeken; hij geeft echter van die weigering onverwijld kennis aan den aanvrager, zonder verplichting, daarbij de reden der weigering mede te deelen.
2. Van elke weigering wordt onverwijld met opgave van redenen mededeeling gedaan aan de Commissie van Advies voor den Voorlichtingsdienst, die deze mededeeling doorzendt aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Art. 6.

1. Adviezen, als in art. 1, 2de lid, sub *b*, bedoeld, worden zoowel op mondelinge als op schriftelijke aanvraag verstrekt (te Delft zoowel als elders), onverminderd de bevoegdheid van den Voorlichtingsdienst, te weigeren aan de aanvraag gevolg te geven. In dat geval geldt art. 5, tweede lid.
2. Wordt door den Voorlichtingsdienst voor het uitbrengen van deze adviezen voorafgaand onderzoek te Delft of elders noodig geoordeeld, dan geeft de dienst daarvan aan belanghebbenden schriftelijk kennis met mededeeling van de vermoedelijke kosten.
3. Nadat hierop eene schriftelijke aanvraag van den belanghebbende tot het verrichten van dit onderzoek is ingekomen, wordt de aanvraag in behandeling genomen.

Art. 7.

Het uitwerken van technische vraagstukken als bedoeld in art. 1, 2de lid, sub *c*, geschiedt slechts na nauwkeurige opgaaf van hetgeen verlangd wordt, zoo noodig na bespreking met den aanvrager en onverminderd de bevoegdheid van den Voorlichtingsdienst om te weigeren, aan aanvragen gevolg te geven, in welk geval artikel 5, 2e lid, toepasselijk is.

Art. 8.

Belanghebbenden, die voor eigen rekening vraagstukken wenschen te doen onderzoeken, op de wijze als bedoeld in art. 1, 3de lid, moeten zich met een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek richten tot den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel. Zij doen daarbij een voorstel voor het aanwijzen van één (of meer) deskundige(n), die de onderzoekingen voor hunne rekening zal (zullen) uitvoeren. De Minister deelt aan de belanghebbenden daarna mede, of aan hun verzoek kan worden voldaan en, zoo ja, welke voorwaarden daaraan worden verbonden.

Art. 9.

1. De kosten voor elk onderzoek, bedoeld in art. 1, 2de lid, sub *a*, worden berekend naar het volgende tarief:

Vezelstoffen.

Bruikbaarheid voor textiel of papier, voor zoover door laboratoriumproeven mogelijk is het te bepalen, vanaf f 10.—
 stapellengte. „ - 3.—

Garenonderzoek.

garennummer „ - 1.—
 garennummer getwijnd met samenstellende
 draden „ - 3.—
 twist van het garen „ - 1.—
 twist getwijnd met samenstellende draden „ - 2.—
 breekkracht van het garen „ - 2.—
 breekkracht getwijnd met samenstellende
 draden „ - 4.—
 opgave van pct. rek, extra, „ - 0.50
 microscopisch onderzoek „ - 3.—
 totaal garenonderzoek, omvattende boven-
 gemelde proeven zonder microsc. onderzoek „ - 5.—
 idem, met microsc. onderzoek „ - 8.—

Weefselonderzoek.

gewicht per M². „ - 1.—
 aantal K. & I. per cM. „ - 1.—
 patroonrapport bepaling „ - 1.—
 garen Nm. K. & I. „ - 3.—
 garen Nm. getwijnd K. & I. met samen-
 stellende draden „ - 7.—
 twist K. & I. „ - 2.—
 idem getwijnd K. & I. met samenstellende
 draden „ - 4.—
 breekkracht K. & I. garen „ - 4.—
 breekkracht getwijnd met samenstellende
 draden „ - 8.—
 opgave van pct. rek, extra per garensort „ - 0.50
 breekkracht weefsel K. & I. richting „ - 3.—
 idem, in eene richting „ - 2.—
 opgave van pct. rek, extra „ - 0.50
 microscopisch onderzoek „ - 5.—

totaal weefselonderzoek, omvattende boven-	
vermelde proeven zonder microscopisch	
onderzoek	vanaf - 10.—
met microscopisch onderzoek	„ - 15.—

Chemische bepalingen.

pct. vocht (conditionneeren)	„ - 4.—
pct. wol en katoen	„ - 4.—
waschechtheid	„ - 2.—
hoeveelheid appret in katoen	„ - 2.—

Papieronderzoek.

een volledig papieronderzoek	„ - 20.—
Voor gedeeltelijke onderzoekingen wordt	
het volgende berekend:	
afmeting, gewicht per M ² . en dikte	„ - 2.50
aschgehalte in pct.	„ - 2.50
aard der lijming, lijmvastheid	„ - 2.50
vezelsamenstelling	„ - 3.—
vezelsamenstelling in pct.	„ - 5.—
breeklengte en rek	„ - 5.—
kreukelweerstand	„ - 5.—
elke andere bepaling (b.v. lichtechtheid)	
minstens	„ - 2.50

In bijzondere gevallen kan van dit tarief worden afgeweken.
 2. Voor de adviezen, bedoeld in art. 1, 2de lid, sub *b*, wordt de vergoeding berekend in verhouding tot den daarvoor verrichten arbeid. Indien hierbij een onderzoek buiten Delft wordt vereischt, wordt dit bedrag vermeerderd met de vergoeding voor reis- en verblijfkosten van den ambtenaar van den Voorlichtingsdienst, berekend volgens het vigeerend reistarief.

3. Voor eene monsterneming of eene keuze van de te onderzoeken artikelen overeenkomstig art. 3, 3de lid, wordt f 4.— berekend, onverminderd de vergoeding voor reis- en verblijfkosten van den ambtenaar van den Voorlichtingsdienst, berekend volgens het vigeerend reistarief.

4. Voor het uitwerken van technische vraagstukken, als bedoeld in art. 1, 2de lid, sub *c*, wordt een bedrag be-

- rekend in verhouding tot den daarvoor verrichten arbeid.
5. De kosten, in het 2de, 3de en 4de lid bedoeld, en, indien door belanghebbenden gewenscht, ook die in het 1ste lid bedoeld, worden den aanvrager vooraf opgegeven; ingeval die kosten zich niet van te voren nauwkeurig laten bepalen, wordt den aanvrager vooraf de raming medegedeeld.
6. Belanghebbenden, die voor eigen rekening door deskundigen vraagstukken laten uitwerken, op de wijze als bedoeld in art. 1, 3de lid, hebben zelf de salariering dezer deskundigen te bekostigen en verder alle uitgaven, die voor of in verband met de uitvoering dier onderzoekingen door den dienst worden gemaakt. Desgewenscht ontvangen zij van de laatste vooraf eene raming.
7. De dienst is bevoegd, om voor alle kosten, die in dit artikel genoemd worden, alvorens de desbetreffende werkzaamheden te doen aanvangen, van belanghebbenden een voorschot te vorderen, terwijl de dienst zich daarbij het recht voorbehoudt, om een eventueel tekort na het beëindigen der werkzaamheden in rekening te brengen.

Art. 10.

1. De uitkomsten van een door den dienst verricht onderzoek worden den belanghebbende slechts medegedeeld onder voorbehoud, dat de Voorlichtingsdienst deswege geenerlei verantwoordelijkheid op zich neemt.
2. De uitkomsten van de in art. 1, 2de lid, bedoelde, op aanvraag verrichte onderzoekingen, uitgebrachte mondelinge of schriftelijke adviezen en uitgewerkte technische vraagstukken, kunnen, behoudens het hierachter sub 3 bepaalde, geheel of gedeeltelijk, ter beoordeeling van den Voorlichtingsdienst, door dien dienst openbaar worden gemaakt, echter uitsluitend zonder aanduiding van den aanvrager.
3. Wanneer de aanvrager bepaaldelijk geheimhouding wenscht, heeft hij daartoe een met redenen omkleed schriftelijk verzoek bij den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in te dienen. Bij het inwinnen van advies hierover bij de Commissie van Advies wordt de naam van den aanvrager niet medegedeeld, tenzij deze daartoe uitdrukkelijk zijn wensch heeft kenbaar gemaakt.

4. De uitkomsten van de onderzoeken, bedoeld in art. 1, 3de lid, worden in den vorm van periodieke verslagen door de(n) deskundige(n) aan de betrokken belanghebbenden medegedeeld, terwijl de Voorlichtingsdienst daarvan tezel-der tijd een afschrift ontvangt.

De tijdstippen, waarop die verslagen zijn in te dienen, worden bij de in art. 8 bedoelde voorwaarden vastgesteld. De Voorlichtingsdienst kan deze verslagen geheel of gedeeltelijk, maar op zijn vroegst (behoudens toestemming van de belanghebbenden tot vroegere publicatie) 5 jaren na den datum, waarop ze zijn uitgebracht, openbaar maken, behalve in die gevallen, waarin de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel op een desbetreffend, schriftelijk en gemotiveerd verzoek van belanghebbenden, tot niet openbaar maken of tot uitstel van openbaar maken besluit.

's-Gravenhage, 5 October 1920.

De Minister van Landbouw,
Nijverheid en Handel

H. A. VAN IJSSELSTEIJN

REGLEMENT VOOR HET RIJKS- BUREAU TOT ONDERZOEK VAN HANDELSWAREN

Artikel 1.

Het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren heeft ten doel het onderzoeken van handelswaren ten bate van winkeliers en in het algemeen van hen, die rechtstreeks in het klein aan de verbruikers hunne waren verkoopen, onverschillig of die personen al of niet tevens een ambacht of een tak van klein-nijverheid uitoefenen, mits hunne zaken niet van zoodanigen grooten omvang zijn, dat naar het oordeel van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bemoeiing van het Bureau te hunnen behoefte is uitgesloten.

Art. 2.

Het Bureau kan ook onderzoekingen verrichten ten behoeve van Rijksinstellingen en van personen of instellingen, welke niet vallen onder de in art. 1 gegeven omschrijving, indien de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel daartoe verlof heeft verleend.

Met name kan het Bureau op verzoek van belanghebbenden zich belasten met het verrichten van scheidsanalyses, met onderzoekingen, die noodig zijn in verband met eischen van buitenlandsche autoriteiten aan te exporteeren goederen en met andere handelsonderzoekingen.

Ook kan het Bureau zich, voor zoover het daarvoor is ingericht, belasten met het ijken en controleeren van toestellen en instrumenten, als thermometers, vochtwegers, butyrometers, pipetten en dergelijke.

Art. 3.

Zij, die een onderzoek wenschen, zenden franco aan het Bureau een schrijven, vermeldende hun naam, adres en beroep, alsmede de vraag, die ze wenschen te stellen, zonder daarbij alsnog het te onderzoeken monster te voegen.

Art. 4.

1. Het Bureau zal den aanvrager, die behoort tot de in artikel 1 genoemde categorieën van belanghebbenden, daarop toezenden eene verklaring, inhoudende:

a. dat de aanvrager winkelier is (althans zijne waren rechtstreeks in het klein aan de verbruikers verkoopt) of klein-industrieel;

b. dat de aanvraag uitsluitend geschiedt tot zijne persoonlijke voorlichting;

c. dat de mededeelingen van het Bureau door hem niet zullen worden gebezigd tot aanprijzing der waar, in welken vorm ook,

en bevattende voorts zoodanige vragen, als het Bureau nuttig acht den aanvrager te stellen.

Tevens zal het Bureau den aanvrager voor zooveel noodig aangeven, in welke hoeveelheid en in welken vorm een monster van de te onderzoeken waar moet worden ingezonden.

2. Aan aanvragers, behoorende tot de in artikel 2 genoemde categorieën van belanghebbenden, stelt het Bureau de in elk bijzonder geval wenschelijk geachte vragen of geeft het de noodige aanwijzingen in zake de eventueel in te zenden monsters.

3. Indien dit door belanghebbenden wordt gewenscht, kunnen de monsters vanwege het Bureau worden genomen.

Art. 5.

Nadat de in het eerste lid van artikel 4 bedoelde verklaring behoorlijk ingevuld en onderteekend aan het Bureau franco is ingezonden, resp. de in het tweede lid van artikel 4 bedoelde vragen naar den eisch zijn beantwoord en de te onderzoeken waar op de door het Bureau aangegeven wijze vrachtvrij is verstrekt, zal de aanvraag verder in behandeling worden genomen.

Art. 6.

Het Bureau is bevoegd te weigeren eene aanvraag verder in behandeling te nemen — met inachtneming van de op

dit stuk door of namens den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel eventueel te geven aanwijzingen —: indien de gestelde vraag niet voor beantwoording vatbaar is met de beschikbare hulpmiddelen of in den beschikbaren tijd; indien de aanvrager niet behoort tot hen, te wier behoeve blijkens artikel 1 het Bureau speciaal is ingesteld; indien voor den aanvrager krachtens artikel 2 door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel geen verlof tot het verrichten van onderzoekingen is verleend; indien de aanvrager bij eene vroegere aanvraag eene verklaring heeft afgelegd, die gebleken is onjuist te zijn, of aan welke hij zich niet heeft gehouden; indien de aanvrager in gebreke is gebleven de voor vroeger verrichte onderzoekingen verschuldigde kosten te voldoen of geen gevolg geeft aan eene uitnoodiging ingevolge artikel 12; en voorts om welke andere reden ook, zonder dat het Bureau gehouden is aan den aanvrager mededeeling te doen van de redenen der weigering. Desgewenscht kunnen belanghebbenden tegen eene dergelijke weigering bij den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in beroep komen.

Art. 7.

De mededeelingen van het Bureau aan den aanvrager zullen uitsluitend betrekking hebben op het ten onderzoek ingezonden monster of op de gestelde vraag. Attesten omtrent een met name genoemd artikel zullen niet worden afgegeven; wel kunnen ijkbewijzen bij of contrôle-merken op geijkte of gecontroleerde instrumenten worden verstrekt of aangebracht. Het Bureau verstrekt zijne mededeelingen slechts onder het voorbehoud, dat het deswege geenerlei verantwoordelijkheid op zich neemt.

Art. 8.

Aan onderzoekingen, door het Bureau gedaan, en aan antwoorden van hetzelfde op gedane vragen, wordt door het Bureau slechts openbaarheid gegeven, voor zoover daartoe

door of vanwege den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel machtiging wordt verstrekt en in elk geval zonder vermelding van de namen der aanvragers.

Art. 9.

Aan aanvragers, behoorende tot de in art. 1 omschreven categorieën, wordt de volgende vergoeding in rekening gebracht:

1. voor adviezen, waarvoor geen onderzoek benodigd is, f 1. In bijzondere, eenvoudige gevallen, ter beoordeeling van den directeur, kan het advies ook gratis worden gegeven;
2. voor onderzoek van elk monster (voor zoover het onderzoek betrekkelijk eenvoudig is) f 2;
3. voor monsters, waarvoor een gecompliceerd onderzoek noodig is van f 2 tot f 10, naar gelang van de uitgebreidheid van het onderzoek.

Voor spoed-analyses wordt het dubbele bedrag berekend.

Art. 10.

Voor aanvragers, behoorende tot de in artikel 2 omschreven categorieën, wordt de vergoeding in elk bijzonder geval naar gelang van omstandigheden bepaald, waarbij rekening wordt gehouden met de werkelijke kosten, die aan het onderzoek verbonden zijn en waarbij het tarief der Nederlandsche Chemische Vereeniging als leiddraad dient.

Art. 11.

Voor monsternemingen ingevolge het bepaalde bij artikel 4, derde lid, wordt f 3 berekend, onverminderd de vergoeding voor reis- en verblijfkosten van den ambtenaar van het Bureau, berekend volgens het vigeerend reistarief.

Art. 12.

Het Bureau is bevoegd van een aanvrager vooruitbetaling te verlangen van de kosten van het onderzoek, of, indien deze niet terstond met juistheid zijn te ramen, de voorafgaande storting van het geraamde bedrag.

(Nederlandsche Staatscourant
van 24 Januari 1922, No. 17, en 3 Januari 1924, No. 2.)

The first of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The second of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The third of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The fourth of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The fifth of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The sixth of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The seventh of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The eighth of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

The ninth of these is the fact that the
of the country, and the fact that the
of the country, and the fact that the

INHOUD.

	Blz.
Voorwoord	3
Papierbesluit	5
Watermerken-register	25
Het „Papierbesluit“ op grond van de „Warenwet“, door Dr. G. L. Voerman	33
Eene beschouwing over de papiernormen, door Ir. E. L. Selleger	48
Het Papierbesluit 1922 en de D.I.N.-formaten in ver- band met de rijksdiensten, door Ir. E. C. Verschoor	52
Tegen de sleur, door L. Levisson	61
De beteekenis van het Papierbesluit voor den papier- groothandel, door G. H. Bührmann	66
De vaststelling van de formaten in het Papierbesluit, door Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. (met 2 bijlagen)	72
Normaalblad N 381, Eenheidsformaten voor papier.	
Normaalblad N 382, Eenheidsformaten voor papier. Aanbevolen toepassingen.	
Normaalblad N 383, Papiergewichten voor Eenheids- formaten.	
Reglement voor den Voorlichtingsdienst ten behoeve van den Vezelhandel en de Vezelnijverheid	79
Reglement voor het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren	86

EXHIBIT

72

Prof. Jackson

